

Ginkim kaibę, žemę, jos būdą
Stokim | darbą kaip mižinėi
Laimina Dievas sėjama grūdę,
Laimina valstų: gema šimtai.

Malronis

GARSAS

Second-Class postage paid at Brooklyn, N. Y. Post Office

Nors mūsų, vyrų, nedaugel yra,
Tačiau tvirti mes, jei rūs vienybė,
Darbą stokim vyras | vyras,
Sujungtos rankos suteiks stiprybę.

Malronis

Nr. 4

BALANDIS — APRIL 1982

Vol. 65

PASIDAIRIUS APLINKUI IR PAS SAVE . . .

Kovo 29 d. sukako šimtas metų, kai įsteigė Kolumbo Vyčių organizacija, jungianti Amerikos katalikus vyrus, susitelkusius gyvybės draudimo ir socialinės veiklos tikslais. Jos steigėjas — kun. Michael J. McGivney, tuometinis New Haveno, Conn., Šv. Marijos parapijos vikaras. Pirmieji organizacijos steigėjai norėjo, kad katalikai, ypač airiai, rūpintųsi savo šeimų finansiniu saugumu didžiosios nelaimės atveju. Iš mažo būrelio pirmųjų narių organizacija išaugo į didžiulę Amerikos katalikų jėgą. Šiandien Kolumbo vyčiai, fraternalinė organizacija, turi 1,350,000 narių. Jos skyrių priskaityta 7,156. Didesnėse parapijose veikia ir daugiau negu viena kuopa.

Prie Kolumbo vyčių priklausio ir lietuviai, daugiausia Chicagoje. Kelis kartus mūsų Susivienijimo seimams vadovavęs velionis adv. Juozas Grišius buvo aukšto laipsnio Kolumbo vytis.

Kolumbo vyčių organizacinė veikloje ir atskirų narių asmeniniame gyvenime laikomasi trijų dėsnių — labdaros, vieningumo ir fraternališkumo.

Kolumbo vyčių socialinė-labdaros veikla labai šakota. Jų milijoninės sumos skiriamos paramos reikalingiems asmenims, fiziškai ir protiškaip paliegiusiems, senatvės varginamiems, našlaičiams, benamiams. Kolumbo vyčiai išleidžia didžiules pinigų sumas ir religinės literatūros paruošimui ir sklaidimui. Jie gaušiai remia Amerikos katalikų pastangomis pravedamas religines radijo programas. Tiesai apie katalikų veiklą Kolumbo vyčiai panaudoja ir skelbimus laikraščiuose bei žurnaluose, išleidami milijonus dolerių. Jie yra padovanoję Vatikano radijo stocią galingą 100 kilovatų siųstuvą. Amerikos katalikų universitete Washingtone Kolumbo vyčiai įsteigė Amerikos istorijos katedrą, paskirdami pusę milijono dolerių, penkisdešimtį stipendijų. Jie įrengė Amerikos katalikų Tautinės Šventovės Washingtone varpus ir bokštą. Jie taip pat sudarė pusę milijono dolerių fondą Šventovės išlaidoms. Kaip žinome, šioje šventovėje nuo 1966 metų, daugiausia vyskupo Vincento Brizzio rūpesčiu, turime įspūdingą Šiluvos Dievo Motinos koplyčią. Kasmet Kolumbo vyčių organizacija labdaros ir kitoms kilniems reikalams duoda daugiau kaip 30 milijonų dolerių.

VLIKO VALDYBA PASISKIRSTĖ PAREIGOMIS

Vliko valdyba, vasario 20 patvirtinta Vliko tarybos, kovo 13 Washingtone susirinko pirmam posėdžiui ir pasiskirstė pareigomis: dr. Kazys Bobelis — pirmininkas, dr. Domas Krivickas — pirmininko pavaduotojas, dr. Kostas Jurgėla — vicepirmininkas tarptautiniam ir politiniam reikalams, dr. Elena Armānienė — teisinė patarėja ir išdininė, dr. Jonas Stiklorius — sekretorius, Vytautas Jokūbaitis — vicepirmininkas tarporganizaciniams reikalams, dr. Jokūbas Stukas — vicepirmininkas spaudos ir informacijos reikalams (anglų kalba), Nijolė Vaitėkūniūtė — vicepirmininkė Žmogaus Teisių reikalams, inž. Liūtas Grinius — valdybos narys, Jonas Daugėla — valdybos narys.

O kas suskaičiuos, kiek vertos jų narių asmeninio pasiaukojimo valandos kitų gerovei . . .

Norėjosi paminėti Kolumbo vyčių organizaciją, nes ji mums artima kaip katalikams. Esama ir panašumo. Ji tik ketveriais metais vyresnė nei mūsų Susivienijimas. Ji, kaip ir mūsų Susivienijimas, jungia draugėn katalikus fraternalizmo pamatais. Jos nariai visų pirma taip pat įsirašo gyvybės draudimo sumetimais, kad jų artimieji susilauktų bent simbolinės paramos. Narių skaičiumi negalime nei sapne lygintis, nes Kolumbo vyčių narių daugiau negu lietuvių Amerikoje. Tačiau galėtume lygintis proporcingai narių skaičiumi, jeigu mūsų Susivienijimui priklausytų bent vienas nušimtis visų Amerikoje gyvenančių lietuvių. Deja, ir abiejų Susivienijimų narius sudėję į krūvą, vargu ar sudarysime vieną nušimtį . . .

Jungtinių Valstybių Lietuvių Bendruomenė šiemet mini savo susiorganizavimo 30 metų sukaktį, kuri bus pažymėta dviejų dienų renginiais Detroite. Ten veikia Bendruomenės krašto valdyba, ten didžiulis lietuvių telkinys, tad ir visiškai tinka, kad ši reikšminga sukaktis bus prasmingai Detroite paminėta.

Bendruomenei Amerikoje susiorganizuoti daug pagelbėjo prelatas Jonas Balkūnas, mūsų Susivienijimo dabartinis dvasios vadas. Ne paslaptis, kad prieš 30 metų ankstesnės kartos Amerikos lietuviai nerodė didelio entuziazmo naujai atvykusių lietuvių pastangoms kurti Bendruomenę. „Seniesiems“ rūpėjo likimas ligi tol veikusių organizacijų, kurių buvo apstu. Prelatas Balkūnas savo šiltu pritarimu naujiems naujų ateivių užmojams žymiai pagreitino prelato Mykolo Krupavičiaus, Stasio Barzduko, Stepono Kairo, Karolio Žalkausko, dr. Petro Vileišio, kun. dr. Mykolo Ražaičio, dr. Domo Jasaičio ir kitų bendruomenininkų pastangų pavertimą tikrove.

Lietuvių Bendruomenės darbams apžvelgti ir įvertinti labai patarnaus jos vadovybės šakelės 30 metų sukakties sąskrydis Detroite. Tuo tarpu pasakytina, kad mūsų Susivienijimas linki Bendruomenei geriausios sėkmės. Kartu pažymėtina, kad Jungtinių Valstybių Lietuvių Bendruomenės krašto tarybos rinkimai, kaip paskelbta, įvyks gegužės 8-17 dienomis. Rinkimai vyks kas treji metai. Šiemet renkama jau dešimtoji taryba. Savo ruožtu taryba išrenka krašto valdybos pirmininką ir tvirtina jo sudarytą valdybą, kuri vadovauja Bendruomenės veiklai.

Devynių tarybų rinkimų duomenys parodė, kad rinkimuose dalyvauja beveik tik „naujosios ateivių bangos“ lietuviai. Balsuojančių skaičius įvairuoja, bet jų dydis maždaug lygus abiejų Susivienijimų narių skaičiui. Atrodo, lietuviai nelabai mėgsta tarti savo žodį dėl savo tautinių reikalų organizacinio tvarkymo. Viši žinome, koks mažas skaičius ir Susivienijimo narių dalyvauja savo kuopų susirinkimuose, koks mažas kuopų skaičius atstovėja savo atstovus į trimetinį organizacijos seimą — vyriausią Susivienijimo seimininką.

Artėjančių Bendruomenės rinkimų išvakarėse norėtūsi paraginti visus „Garso“ skaitytojus

dalyvauti juose. Gal niekada viskas visiems nepatiks — ir šiuos žodžius rašančiam ne viskas Bendruomenės veikloje patinka, — bet turėtume atsiminti, kad Lietuvių Bendruomenė yra viena geriausių priemonių lietuvių bei išlaikyti, lietuviškai kultūrai puoselėti, tautiniam solidarumui ugdyti.

Kaip organizacija, mes esame įsijungę į Amerikos Lietuvių Tarybą nuo pat jos įsteigimo dienos. Mūsų atstovai dalyvauja Alto vadovybėje, mūsų „Garso“ išsamiai pranešinėja apie Alto veiklą, mūsų kuopos tiesiogiai ir netiesiogiai talkina Alto didžiajam siekiui — pagelbėti Lietuvai atstatyti laisvę ir nepriklausomybę.

Kaip lietuviai visi galime rasti Bendruomenėje sau deramą vietą ir savadarbu bei tiesioginiu dalyvavimu lemti jos veiklos kryptį. Bendruomenės tarybos rinkimai yra gera proga patikrinti savo veiksmingą domėjimąsi Amerikos lietuvių organizuotu gyvenimu.

Atskiru straipsniu „Garso“ yra minimas „Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronikos“ dešimtmetis. „Kronika“ pradėjo reikšmingą laikotarpį lietuvių tautos gyvenime. Jos atgarsiai girdimi daugelyje pasaulio kraštų.

„Kronika“ labiausiai žinoma Jungtinėse Valstybėse daugiausia Amerikos Lietuvių Kunigų Vienybės dėka. Kun. K. Pugeviciui suorganizavus Kronikos vertimą į anglų kalbą, Kunigų Vienybė telkė spausdinimo ir platinimo reikalams reikalingas lėšas. Pastaruoju laiku vertimai daromi labai greitai.

Teisingumas reikalauja atsakyti nuo kuklumo. Lietuvių Katalikų Susivienijimas „Kronikos“ leidimui anglų kalba yra

PABALTIO VALSTYBĖS MADRIDO KONFERENCIJOJ

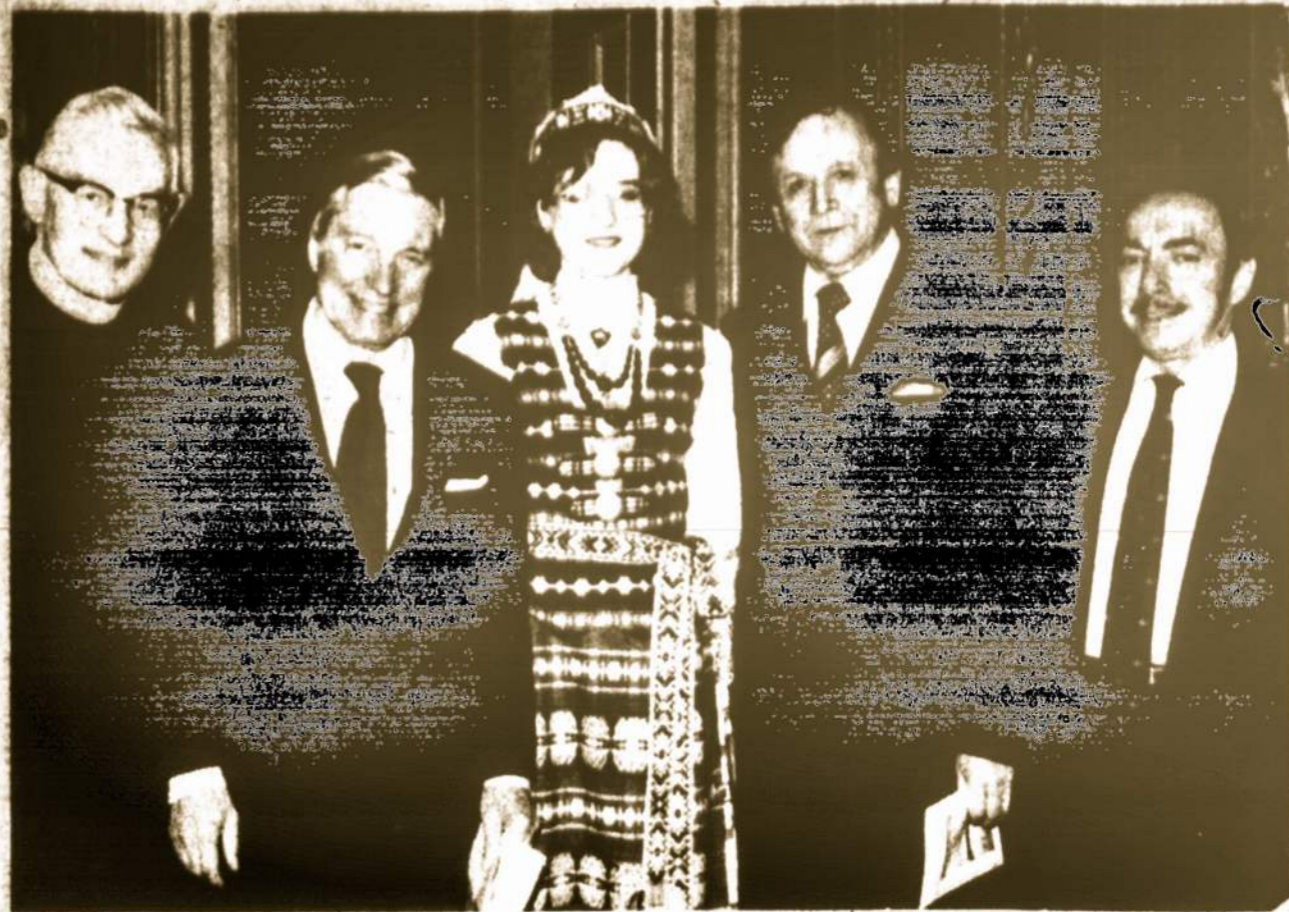
Europos saugumo ir bendradarbiavimo kongresinė komisija atsuntė prof. dr. Broniui Nemickui, Lietuvos Laisvės Komiteto pirmininkui, Amerikos delegacijos Madrido konferencijoje pirmininko Max M. Kampelmano 1982 kovo 3 konferencijoje pasakytosios kalbos tekstą.

Sovietų Sąjungos delegatui ankstesnės konferencijos sesijoje užkabins Amerikos tariamą imperializmą, Amerikos delegacijos pirmininkas, į tai atsakydamas ir kalbėdamas apie Sovietų Sąjungos imperializmą, kone visą savo kalbą paskyrė Pabaltijo valstybių — Lietuvos, Latvijos ir Estijos — užgrobimui pavaiduoti.

Max M. Kampelmano kalba

Penktadienį sovietų delegacijos pirmininkas kalbėjo apie „imperializmą“. Neturiu tikslo šiandieną leisti į nevaisingas marksizmo ideologijos diskusijas. Tačiau, pagalvojus apie jo išvedžiojimus, tenka nustepti, kad jis kalbėjo paskutinę mūsų darbo dieną vasario mėnesį, kada estai ir lietuviai visame pasaulyje švenčia savo valstybių nepriklausomybės paskelbimą.

Pabaltijo valstybės — Latvija, Lietuva ir Estija — supranta, ką reiškia imperializmas ir jį sekančią laisvės praradimą. Tarp 1918 ir 1939 šios trys Pabaltijo respublikos buvo laisvųjų valstybių pasaulinės bendruomenės išdidūs nariai. Pagal ankstyvesnį Molotovo-Ribbentropo paktą 1940 Sovietų Sąjunga jėga aneksavo šias valstybes.

Amerikos Lietuvių Tarybos delegacija su sen. Charles Percy — Lietuvos nepriklausomybės minėjimo senate vasario 23. Iš k. kun. dr. Juozas Prunskis — Alto Informacijos direktorius, sen. Charles Percy — pravedęs minėjimą senate, Ramunė Tričytė — Alto valdybos narė, dr. Leonas Kriaučiūnas — Alto vicepirmininkas, Scott Cohen — sen. Percy reikalų vedėjas.

davęs per pastaruosius trejus metus 5,000 dolerių. Manau, mūsų Susivienijimo nariai tikrai gali reikšti pasitenkinimą, kad jų organizacija veiksmingai parėmė „Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronikos“ leidimą anglų kalba.

„Kronikos“ redaktoriai, leidėjai, platintojai ir net skaitytojai Lietuvoje daug dėl jos rizikuoja. Vakaruose gyvenantiems lietuviams lieka labai lengva pareiga — pasirūpinti, kad „Kronikos“ kukliuose puslapiuose skelbiama tiesa pasiektų kiek galima didesnę ir įtakingesnę vakarų pasaulio žmonių ir įstaugų skaičių.

j.b.l.

KRONIKŲ DEŠIMTMETIS

Okupuotos Lietuvos pogrindžio laikraščiai — Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronikai — kovo 19-tą dieną sukako dešimtys metų darbo sukaktis. Idealistai kunigai, pogrindžio darbuotojai pirmąjį Kronikos numerį išleido 1972 metais kovo

mėn. 19 d., per šv. Juozapą. Specialiai leidėjai pasirinko tą dieną, nes šv. Juozapas yra Bažnyčios globėjas. Tos dangiškos globos jie troško ir trokšta savo darbe, kad būtų išaugota ir apginta Katalikų Bažnyčia Lietuvoje nuo žiaurių bedievių puolimo.

Per dešimt metų išleista 50 Kronikos numerių, nes kaip tik porą dienų prieš sukaktį New York'as pasiekė 50-tasis Kronikos numeris.

Kronikų pirmasis numeris pirmiausia pasiekė Darbininko redakciją. Tik jis čia atkeliavo su geroku pavėlavimu. Nors buvo datuotas 1972 metų kovo 19, čia atsirado kaip tik 1972-1973 metų sąvartoje ir Darbininke buvo pradėtas spausdinti 1973 metų sausio 19, tą metų trečiame numery.

Visokiais pavidalais Kronikos originalai iš pavergto krašto keliaudavo į laisvajam pasauli. Dar ir dabar negalima atskleisti pirmųjų numerių formos ir pristatymo būdų. Pirmieji numeriai neatleidavo punktučiai ir iš eilės. Siuntėjai nebuvo dar įpratę, ir kartais sovietinis saugumas pagaudavo siunčiamą Kroniką. Taip po pirmo numerio laisvuosiu Vakarų pasiekė ketvirtas numeris, paskui trečias, antras, penktas. Nuo šešto numerio pristatymas sunormalėjo ir tik retai kuris numeris pakeliui žūdavo. Po to buvo išsiunčiamos pakartotinės kopijos.

Nuo 1973 metų pradžios LKB Kronika virto dokumentu, iš kurio padėtį Lietuvoje vaizdavo opinijos formuotojai, Amerikos kongreso nariai. Politinės padėties vertintojai naudojami Kronikos informacijom, konstatuodami žmogaus teisių paneigimą.

Amerikos delegacijos pirmininkas Max M. Kampelmanas nebe pirmą kartą Madrido konferencijoje pasako tiesos žodį apie Pabaltijo valstybėms — Lietuvai, Latvijai ir Estijai — Sovietų Sąjungos padarytą didžiulį skriaudą, kuri šaukiasi atitaisyti. Už Pabaltijo valstybių klausimo tokį ryžtingą kėlimą tarptautiniame forume turėtų kiek galint daugiau lietuvių pareikšti Amerikos delegacijos pirmininkui padėką. Jo adresas: Ambassador Max M. Kampelman, CSCE, Department of State, Washington, D.C. 20520.

Lietuvos Laisvės Komitetas

(nukelta | 2 psl.)

Lietuvių Katalikų Susivienijimo narius ir „Garso“ skaitytojus nuo širdžiausiai sveikiname Velykų šventės ir linkime daug prisikėlusio laimės ir gerų žmonių sėkmės!

L.K.S. DIREKTORIŲ TARYBA
„GARSO“ REDAKCIJA

GARSAS

Publication No. (ISPS 214-320)
Published Monthly except July and August
LITHUANIAN CATHOLIC ALLIANCE OF AMERICA
341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207 Tel. 827-1351
Second Class Postage Paid at Brooklyn, N.Y., Post Office
POSTMASTER: Send Change of Address Notice to:
P. O. Box 32 (71-73 S. Washington St.), Wilkes-Barre, Pa. 18703
Subscription \$5.00 per year Advertising Rates on Application
Rašius (straipsniai ir korespondencijos) redakcija taisy savo nuostatas.
Nepaspaudintus rašius grąžina tik patlems autoriams prašant.

\$5.00 of insurance premium per year is applied to subscription of Garsas

AMERIKOS LIETUVIŲ
TARYBA INFORMUOJA

Kongreso rezolucija

— Pabaltijo laisvės diena

JAV Atstovų Rūmuose ir Senate pasiūlyta jungtinė rezolucija įvesti Pabaltijo laisvės dieną. Rezolucijoje pabrėžiama, kad Lietuva, Latvija ir Estija visada brangino religinius bei laisvės ir nepriklausomybės principus, jos buvo Tautų Sąjungos nariai, jos turi savitą kultūrą, savas tradicijas, savo kalbą, skirtingą nuo rusų. Pabrėžiama, kad Sovietų Sąjunga neteisėtai šias valstybes okupavo, naudodama jėgą prieš tų respublikų valią ir nepriklausomybės troškimą. Primenami masiniai trėmimai, prievarta primesta politinė sistema, kuri naikina demokratiją, civilines laisves ir religinę laisvę; tų valstybių gyventojai dabar atimtos pagrindinės žmogaus teisės, kurias gina JAV, todėl JAV kongresas apgailestauja, kad Sovietų Sąjunga atsisako pripažinti Pabaltijo valstybėms suverenines teises ir atmeta jų nepriklausomybės reikalavimus. Dėl to birželio 14, deportacijų metinėse, įvedama Pabaltiečių laisvės diena, kaip Amerikos žmonių solidarumo simbolis, pageriant Pabaltijo žmonių laisvės siekimus. JAV prezidentas prašomas kasmet paskelbti atsisaukimą, skatinantį minėti Pabaltiečių laisvės dieną. Reikia tikėtis, kad šią jungtinę rezoluciją priėmus, prezidentas paskelbs Pabaltijo laisvės dieną.

Kongreso nariai gina Lietuvą

JAV kongrese ryšium su Lietuvos Nepriklausomybės minėjimu daugelis kongresmanų ir senatorių pabrėžė Lietuvos teisę į laisvę ir pasmerkė Sovietų Sąjungos prievartą okupuotame mūsų krašte. Gindami lietuvių tautos teises į laisvą apsisprendimą Atstovų Rūmuose kalbas pasakė J. Addabbo (dem., N.Y.), G. Anderson (dem., Calif.), F. Annunzio (dem., IL), D. Bailey (dem., Pa.), A. Benjamin, Jr. (dem., IN.), J. Bingham (dem., N.Y.), J. Blanchard (dem., Mich.), D. Bonker (dem., Wash.), Wm. Broomfield (resp., Mich.), G. Carman (resp., N.Y.), W. Carney (resp., N.Y.), S. Chisholm (dem., N.Y.), W. F. Clinger, Jr. (resp., Pa.), C. Collins (dem., IL), T. Corcoran (resp., IL), J.A. Courter (resp., N.J.), H. Daub (resp., NEB.), L. J. DeNardis (resp., Conn.), Ed. J. Derwinski (resp., IL), J. D. Dingell (dem., Mich.), B. Donnelly (dem., MA.), C. Dougherty (resp., PA.), B. Dwyer (dem., N.J.), R. Dyson (dem., MD.), D. Eckart (dem., OH.), J. G. Fary (dem., IL), M. Fenwick (resp., N.J.), G. Ferraro (dem., N.Y.), H. Fish, Jr. (resp., N.Y.), W. Ford (dem., Mich.), E. Forsthe (resp., N.J.), W. Goodling (resp., PA.), F. I. Guarini (dem., N.J.), S. B. Hall, Jr. (dem., Tex.), J.P. Hammerschmidt (resp., ARK.), D. Hertel (dem., Mich.), H. C. Hollenbeck (resp., N.J.), M. Holt (resp., MD.), F. Horton (resp., N.Y.), J. Howard (dem., N.J.), S. Hoyer (dem., MD.), Wm. Hughes (dem., N.J.), H. Hyde (resp., IL), J. LeBoutillier (resp., N.Y.), G. Lee (resp., N.Y.), N. Lent (resp., N.Y.), R. McGrath (resp., N.Y.), N. Mavroules (dem., MA.), B. Mikulski (dem., MD.), J. Minish (dem., N.J.), J. Moakley (dem., MA.), A.T. Mofitt (dem., Conn.), J.L. Nelligan (resp., PA.), H. Nowak

(dem., N.Y.), R. Ottinger (dem., N.Y.), P.A. Peyser (dem., N.Y.), Wm. R. Ratchford (dem., Conn.), M.J. Rinaldo (resp., N.J.), D. Ritter (resp., PA.), R.A. Roe (dem., N.J.), J.H. Rousselot (resp., CA.), M. Russo (dem., IL), F. St. Germain (dem., R.I.), H. Sawyer (resp., Mich.), F.J. Sensenbrenner, Jr. (resp., WI.), J.F. Smith (dem., PA.), S. Stratton (dem., N.Y.), G. Studds (dem., MA.), H. Waxman (dem., CA.), H. Wolpe (dem., Mich.), C. Zablocki (dem., WI).

Senate gindami Lietuvos laisvę kalbas pasakė D. Bumpers (dem., ARK.), A. Dixon (dem., IL.), R. Dole (resp., Kans.), P. Domenici (resp., resp., N.M.), J. Glenn (dem., OH.), G. Humphrey (resp., N.H.), C. Levin (dem., Mich.), H. Metzenbaum (dem., OH.), C. Pell (dem., R.I.), Ch. Percy (resp., IL.), D.W. Riegle, Jr. (dem., Mich.), Wm. Roth, Jr. (resp., Del.), P. Sarbanes (dem., MD.), J. Tower (resp., Tex.), L.P. Weicker, Jr. (resp., Conn.), E. Zorinsky (dem., Nebr.). Iš viso iki kovo 4 d. kalbas pasakė 70 kongresmanų ir 16 senatorių.

Kongresmanai ir senatoriai parodė, kad jie gerai pažįsta dabartinę padėtį Lietuvoje, pritaria inkorporacijoms nepripažinti politikai ir ryžtingai pasisako už Lietuvos laisvę ir nepriklausomybę.

Telegramos Lietuvos gynėjui
Madride

JAV delegacijos pirmininkas Madrido konferencijoje dr. Max M. Kampelmanas kovo 3 pasakė stiprią kalbą, griežtai pasmerkdamas Maskvos imperializmą Pabaltijy ir gindamas Lietuvą, Latvijos, Estijos teisę į nepriklausomybę. "Agresijos veiksmai prieš tris Pabaltijo valstybes buvo imperializmo veiksmas", kalbėjo ambasadorius Kampelmanas, pabrėždamas, kad "visuotinė žmonijos nuomonė šiandien atmeta bet kokios valstybės teisę pavergti kitas tautas". Kampelmanas dar kartą pabrėžė JAV nusistatymą nepripažinti prievartą įvykdyto Pabaltijo valstybių užgrobumo. To reikalauja laisvės ir laisvo apsisprendimo principai.

Jungtinis Pabaltiečių komitetas ir Amerikos Lietuvių Taryba nusiuntė ambasadoriui Kampelmanui padėkos telegramas už gnyimą Pabaltijo valstybių teisių į laisvę ir nepriklausomybę.

Gina kalinamuosius

Washingtono veikiančios Europos saugumo ir bendradarbiavimo komisijos nariai, atstovaujantys toje komisijoje JAV kongresui, išsiuntė raštą Nobelio premijų skyrimo komisijai, siūlydami, kad būtų premija paskirta žmogaus teisių gynėjams: Lech Walesai, Lenkijoje, dramaturgui Vaclavui Havel, pasirašiusiam chartą "77 Čekoslovakijoje, ir Maskvos Helsinkio grupės Nariui Juri Orlov. Rašte pažymima, kad iš 71 asmens, įeinančio į Helsinkio grupės Ukrainoj, Lietuvoje, Gruzijoje ir Armėnijoje, net 43 yra įkalinti, jiems visiems paskiriamas iš viso net 336 metus laisvės Sovietų kalėjimuose, lageriuose ir ištėmimo. Pažymima, kad iš 1000 Čekoslovakijoje pasirašiusių chartą dabar yra kaliniai 55. Lenkijoje yra įkalinti ne mažiau kaip 4,500 aktyvistų.

Vasario 16-tos priėmimo Lietuvos pasiuntinybėje Washingtono Amerikos valstybės sekretoriaus padėjėjas Elliott Abrams (antras iš kairės) pakėlė tostą už nepriklausomą Lietuvą. Dešinėje Lietuvos atstovas dr. Stasys Bačkis ir jo žmona Ona Bačkienė. Kairėje Viktoras Nakas, JAV LB Krašto valdybos ryšininkas su valdžios įstaigomis Washingtono.

KRONIKŲ DEŠIMTMETIS

(atkelta iš 1 psl.)

mą ir tautoje besireiškiantį pasipriešinimą, kurio sovietams nepasisekė užgniaužti ir lietuvių sutirpinti rusiškoje jūroje.

Su Kalantos tragedija kilo balsai Amerikos Katalikų Vyskypų konferencijoje, o jos pirmininkas kardinolas John Krol 1972 m. birželio mėn. 9 d. drauge su vyskupu Dougherty viešu pareiškimu pasisakė prieš tikėjimo persekiojimą Lietuvoje. Jais sekė eilė kitų vyskupų ir amerikiečių spaudos organų.

Slaptai leidžiamos LKB Kronikos okupuotoje Lietuvoje konkrečiais faktais parodo žiaurų tikėjimo persekiojimą ir didelį persekiojamųjų tikinčiųjų didvyriškumą, jų nepaprastą pasiryžimą išlikti tikinčiais ir kovoti už tikėjimo laisvę. Kronika registruoja faktus, kaip mokyklose tikintieji vaikai išjuokiami ir baudžiami už religijos mokymąsi, bažnyčios lankymą, tėvai — už vaikų religinę praktiką, kunigai suvaržomi įvairiausiais nuostatais, jų vyskupai visiškai priklauso nuo komunistinės valdžios pareigūnų. Kronika kalba apie drąsius kovotojus teismų salėse, apie tikinčiųjų protestus su tūkstankiais parašų, reikalaujančių grąžinti bažnyčias, kurios pavertos ateizmo muziejais, sandėliais, koncertų salėmis. Kronika mozaikos būdu piešia kenčiančios ir kovojančios tautos veidą. Jis pilnas skausmo ir didingumo.

Persekiojamų brolių ir seserų lietuvių noras yra atskleisti laisvajam pasauliui tikrąją religinę padėtį pavergtoje Tėvynėje ir išsklaidyti okupanto skleidžiamą melą apie tikėjimo laisvę.

Prieš dešimt metų pradėdami leisti LKB Kronikas, ir patys leidėjai, ir skaitytojai vargiai tikėjo, kad Kronika turės tokį didelį pasisekimą, kad padarys tokį didelį įtaką ir kad taip ilgai išsilaikys. Kronika padarė labai didelės įtakos okupuotai Lietuvai, visi lietuviškai išsivijai, o taip pat ir laisvajam pasauliui.

Okupuotame krašte Kronika pagilino lietuvių tautos religingumą ir sukėlė išsivijimą — davė pradžią religiniam atgimimui. Atsirado eucharistiniai, atsirado blaivintojai, tautos saugotojai nuo visokių negeorvių. Atsirado nauji sąjūdžiai —

Laisvai dėl Dariaus-Girėno
pašto ženklų

Lietuviai ima gausiau siųsti pašto vadovybei laiškus, kad būtų išleistas Dariaus-Girėno pašto ženklas. Amerikos Lietuvių Taryba turi trejopas tuo reikalu laiškių formas ir prašantime jas persiunčia. Lietuvių Prekybos Rūmuose tą reikalą savo kalboje priminė ALTO gen. sekretorius inž. Gr. Lazauskas.

ALT INFORMACIJA

mas tęsiasi ir stiprėja. Tačiau tikintieji pasilieka ištikimi tikėjimui ir drąsiai jį išpažįsta, nebijodami persekiojimų.

Persekiojami tikintieji okupuotoje Lietuvoje laukia iš laisvojo pasaulio kraštuose gyvenančių lietuvių, kad jie kovojančius ir kenčiančius Lietuvoje prisimintų ir apie juos prabilų, nes, kaip rašo pogrindžio poetas Mykolas Viltis poezijos knygoje "Neparašyti laišakai", "Mūsų širdys neatlaikys, jei jūs nutilsite".

LKB Kronikų leidimas okupuotoje Lietuvoje yra vienas iš didžiausių ir svarbiausių lietuvių tautos gyvenime įvykių, kuris parodo lietuvių didvyriškumą, reikalaujant tikėjimo ir tautos laisvės.

Išsivijoje atsiliepiama į pavergtos Lietuvos brolių balsą. Kronika leidžiama lietuviškai ne tik kai kuriuose lietuviškuose laikraščiuose, bet ir atskirais tomiais. Anglų kalba leidžiama atskiri sąsiuviniai; jau išleistas 49 Kronikos sąsiuvinis — knygtė. Leidžiama tomiais anglų, ispanų, vokiečių ir kitomis kalbomis.

Tėvynėje pasilikę, ištremtieji savo auką atiduoda su kaupu. Kaip su mumis? Ar atsiliepsime jų šauksmui? Neturėtų likti nė vieno lietuvių, kuris liktų kurčias didžiajam pavergtųjų šauksmui. Aterkime savo širdis solidarumo malda ir negailėkime savo finansinių išteklių, kai Lietuvių Katalikų Religinė Šalpa rinkus aukas šiam kilniam tikslui — pagelbėti pavergtiesiems broliam ir seserim visokiais, nors viešai ir ne visai pilnai paskelbiamais būdais. Ar mes gi nepajėgsime ir toliau likti šios kovos dalyviais ir šio darbo rėmėjais?

To iš mūsų laukia pavergtieji Lietuvoje, to iš mūsų laukia Bažnyčia, to iš mūsų laukia mūsų pačių lietuviška katalikiška sąžinė.

Kornelijus Bučmys

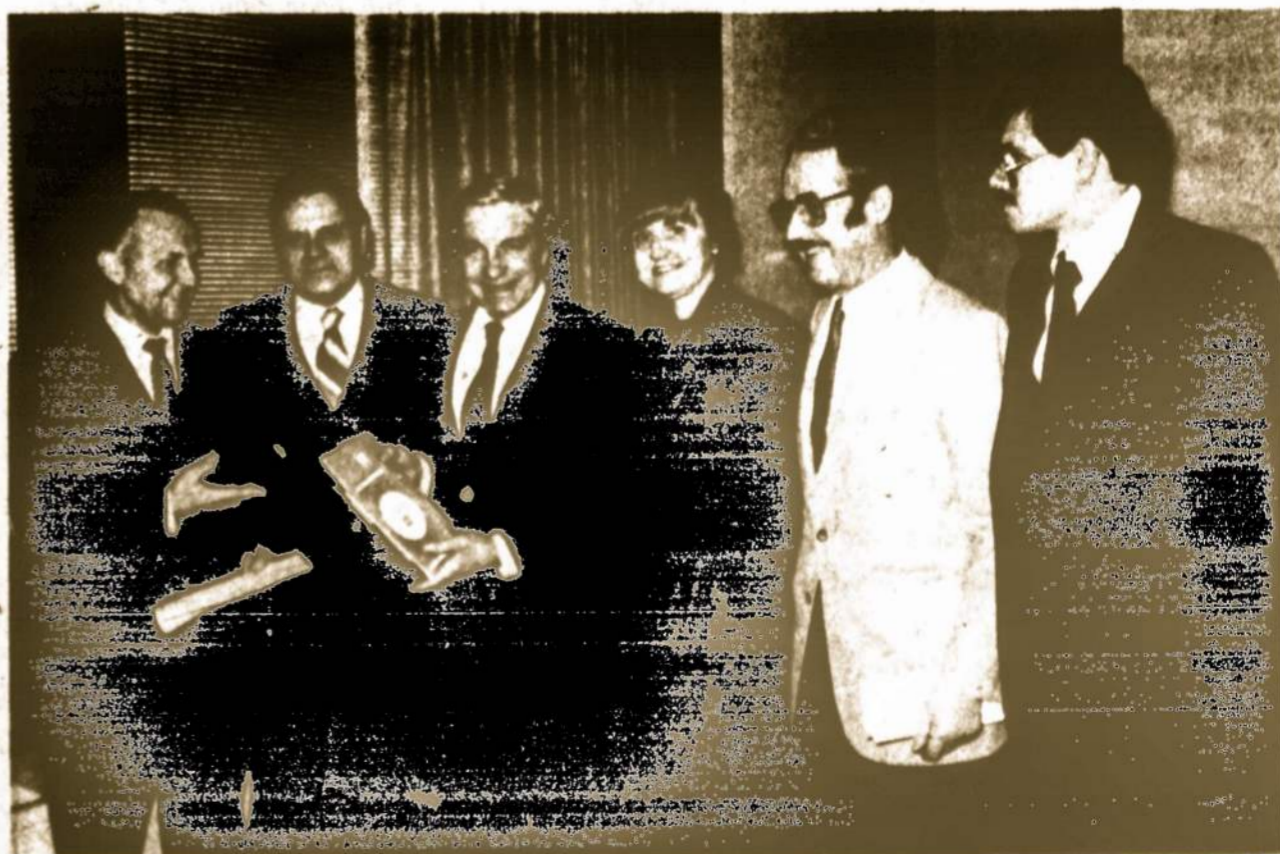
VLIKO TELEGRAMA HAIGUI
— PRIMINKIT LIETUVĄ

Vliko pirmininkas dr. K. Bobelis vasario 8 pasiuntė Madrido konferencijoj besilankančiam JAV valstybės sekretoriui Alexander M. Haig Jr. šio turinio telegramą:

"Jau daugelį metų Sovietų Sąjunga remia savo užsienio politiką iškraipymais ir faktų, kuriais vadovaujamas tarptautiniuose santykiuose, klastojimu. Vyriausias Lietuvos Išlaisvinimo Komitetas pilnai remia JAV nusistatymą laikyti Sovietų Sąjungą kalta už žmogaus bei tautos teisių užgnaužimą Lenkijoje ir Helsinkio baigminio akto pažeidimus. Mes tikimės, kad, iskeldami sovietų nusizengimus Lenkijoje, jūs taip pat priminsit

Madrido konferencijai, kad Pabaltijo šalyse panašūs nusizengimai vyksta jau 40 metų. Dar sykį sveikinam jus užžemus teisingą ir teisingą poziciją." (Elta)

Antrasis JAV LB apygardų ir apylinkių pirmininkų suvažiavimas įvyks Detrote 1982 balandžio 17 ir 18, t.y. tuo pačiu laiku, kada vyks pagrindinis JAV LB 30 metų minėjimas. Šiame suvažiavime kviečiami dalyvauti ir visi JAV LB tarybos nariai. Pirminis toks visų apygardų ir apylinkių pirmininkų suvažiavimas įrgi įvyko Detrote 1959 rugsėjo 5 ir 6.

Pasaulio Lietuvių Bendruomenės atstovai vasario 17 Chicagoje susitiko su senatorium Charles H. Percy, Senato užsienio reikalų komisijos pirmininku, aptarti lietuvių rūpinus klausimus. Po pasitarimo senatoriui įteikta vėliausių leidinių Lietuvos reikalais anglų kalba. Iš k. dr. Kazys Ambrozaitis, PLB visuomeninių reikalų komiteto pirmininkas; Anatolijus Milonas, Pasaulio Lietuvių Dienu komiteto ryšininkas su valdžios pareigūnais ir JAV Lietuvių respublikonų federacijos pirmininkas; senatorius Charles H. Percy, Birutė Bulotaitė, dr. Antanas Razma, Pasaulio Lietuvių Dienu rengimo komiteto pirmininkas; Saulius Kuprys, PLB vicepirmininkas. Pasitarime taip pat dalyvavo senatoriaus Percy vyriausiasis asistentas Washingtono Scott Cohen. Nuotrauka B. Bulotaitės

ŠILUVA DREBINA BEDIEVIŲ IMPERIJA

Praeitais metais net su daugybe milicijos "kiaulių maru" uždare visus kelius į Tytuvėnus, kad sutrukdytų maldininkų eisena į Šiluvą

Praeitais metais okupuotoje Lietuvoje labai išgarsėjo Tytuvėnų-Šiluvos įvykiai. Bedieviška valdžia sutraukė daugybę milicijos, pasiūkė net ir kariuomenę, kad sutrukdytų maldininkų kelionę iš Tytuvėnų į Šiluvą. Tuos įvykius plačiai aprašė Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronikos 49 numeris. Čia ir pasinaudojame jų medžiaga.

Prieš kokį ketvirtą ar penktą metų rugpjūčio vieną sekmadienį kelyje iš Tytuvėnų į Šiluvą pasirodė maldininkų eiseną. Priekyje ėjo kunigas, apsvilkęs kamža, jauni ir vyresni žmonės. Ėjo kalbėdami rožančių.

Jie keliavo į Šiluvą pasimelsti prie Dievo Motinos paveikslu. Taip ėjo jų tėvai, seneliai, proseneliai. Taip ir jie susibūrę ėjo viešai išpažinti savo religinių įsitikinimų.

Tuoj valdžios pakalikai pranešė milicijai ir kitiems valdžios žmonėms. Jie suvažiavo ir bandė sulaukyti eiseną, bet šie neklausė ir traukė tolyn. Tada jie fotografavo, filmavo, kad galėtų išaiškinti, kas čia dalyvauja.

Nuteisia organizatorius

Tokios maldininkų eisenos buvo rengiamos kasmet. Bedieviška valdžia vis labiau širdo, surankiojo visus organizatorius, sukiojo į kalėjimus, nuteisė. Tokie nuteisti yra: Jadvyga Stanelytė, Mečislovas Jurevičius, inžinierius Vytautas Vaičiūnas. Jie buvo kaltinami, kad tokias eisenas rengė be leidimo.

Valdžia tikėjo, kad bus žmonės įgąsdinti ir kad niekas daugiau eisenų neberengs. Bet praėjusiais metais visoje Lietuvoje sušneko, kad rugpjūčio 23 bus einama iš Tytuvėnų į Šiluvą. Buvo skelbiama ir bažnyčiose.

Tai žmonės ėmė rengtis ne tik iš apylinkės, bet ir iš Kauno, iš Vilniaus, iš Suvalkijos, Aukštaitijos, iš Žemaitijos įvairių vietų.

Kodėl iš Tytuvėnų?

Tytuvėnai yra gražus miestelis, į šiaurę nuo Šiluvos. Atstumas tarp šių miestelių kokie 8 kilometrai, arba 5 mylios. Pro Tytuvėnų šalį eina traukinys iš Radviliškio į Tauragę. Patogu visiems privažiuoti ir traukiniais ir autobusais.

Tiek į Žemaičių Kalvariją, tiek į Šiluvą žmonės atliadų metu eina procesijom, dideliais būriais pėsti. Tai maldininkų piligriminės kelionės. Eidami jie meldžiasi ir gieda.

Šioje eisenoje ir turėjo būti viešai pademonstruotas žmonių religingumas. Jei suvažiuos tiesiai į Šiluvą, tu piligriminio įspūdžio nebus. Tai ir pasirinko Tytuvėnus. Ten suvažiuoja ir iš ten išeina procesija į Šiluvą.

Paprašo leidimo

Kadangi nuteistieji buvo kaltinami neprašė leidimo, tai praėjusiais metais Tikinčiųjų Teisėm Ginti Komitetas liepos 8 pasiuntė raštą Lietuvos Komunistų Par-

tijos Centro Komitetui ir Ministrų Tarybai. Tame rašte paprašė leidimo. Jie pažymėjo, kad kelionė yra tradicinė. Žmonės į ją renkasi savaime, be jokio organizavimo.

Komunistinė valdžia niekada neduoda jokio leidimo religinėms eisenoms. Net neatsako į prašymus. Tai tikintieji, negaudami jokio atsakymo, kreipiasi į Tikinčiųjų Teisėm Ginti Komitetą ir prašo juos apginti, nes konstitucija garantuoja tikėjimo laisvę. Praktiškai yra priešingai, — tikintieji yra labiausiai persekiojami.

Valdžia išsigando rožančiaus

Bedieviška valdžia pajuto, kad šį kartą gali suplaukti žmonės iš visų pusių. Kalbėdami rožančių, jie eis į Šiluvą. Tai baisiausias įvykis bedieviams. Reikia griebtis visų priemonių, kad eiseną būtų sustabdyta.

Valdžia dar bijojo ir kito fakto. Tokios didelės žmonių grupuotės gali greitai pavirsti demonstracijomis prieš valdžią. Tas rožančiaus kalbėjimas gali būti tik priedanga.

Taip valdžia griebėsi pačių drastiškiausių priemonių, kad toji pramatyta maldininkų eiseną būtų sulaukyta, sustabdyta dar nepajudėjusi iš vietos.

Išspėja kunigus ir juos seka

Rugpjūčio pradžioje vykdomeji komitetai išsikvietė aktyvistus kunigus — Alfonso Svarinską, Sigitą Tamkevičių, Algimantą Keiną, Vaclovą Stakeną, Kastytį Kriščiūkaitį ir kitus. Jiems perskaitė Religinį Reikalų įgaliotinio P. Anilionio raštą — išspėjimą, kad jokių eisenų neorganizuotų, nes už organizavimą bus baudžiami.

Propaganda įmonėse

Tada griebėsi propagandos priemonių. Įstaigose, fabrikuose buvo įrodinėjama, kad nereikia eiti į Šiluvą.

Vilniaus, Kauno ir kitų miestų gamyklom uždraudė žmones tarnybos reikalais siųsti į Žemaitiją. Tas draudimas galiojo iki rugpjūčio 23. Ir įvairių kolchozų vadovams buvo įsakyta, kad žmonėms iki rugpjūčio 27 neduotų jokių susisiekimo priemonių.

Paskelbia kiaulių maro epidemiją

Valdžia griebėsi ir kitų priemonių, kad sulaukytų žmonių kelionės, — paskelbė kiaulių maro epidemiją. Kur epidemija siaučia, ta vieta yra izoliuojama — paskelbiamas karantinas. Tada niekas negali įvažiuoti ar išvažiuoti.

Nors Tytuvėnų apylinkėje nebuvo susirgusi nė viena kiaulė, bet valdžia jau rugpjūčio 13 laikraščiuose paskelbė, kad tokia epidemija siaučia, ir ragino žmones su ja kovoti. Įvedamas karantinas Žaidinio tarybiname ūkyje. Nuo rugpjūčio 15 uždraustas bet koks asmenų įvažiavimas. Normaliai, kai pasitaiko kokia

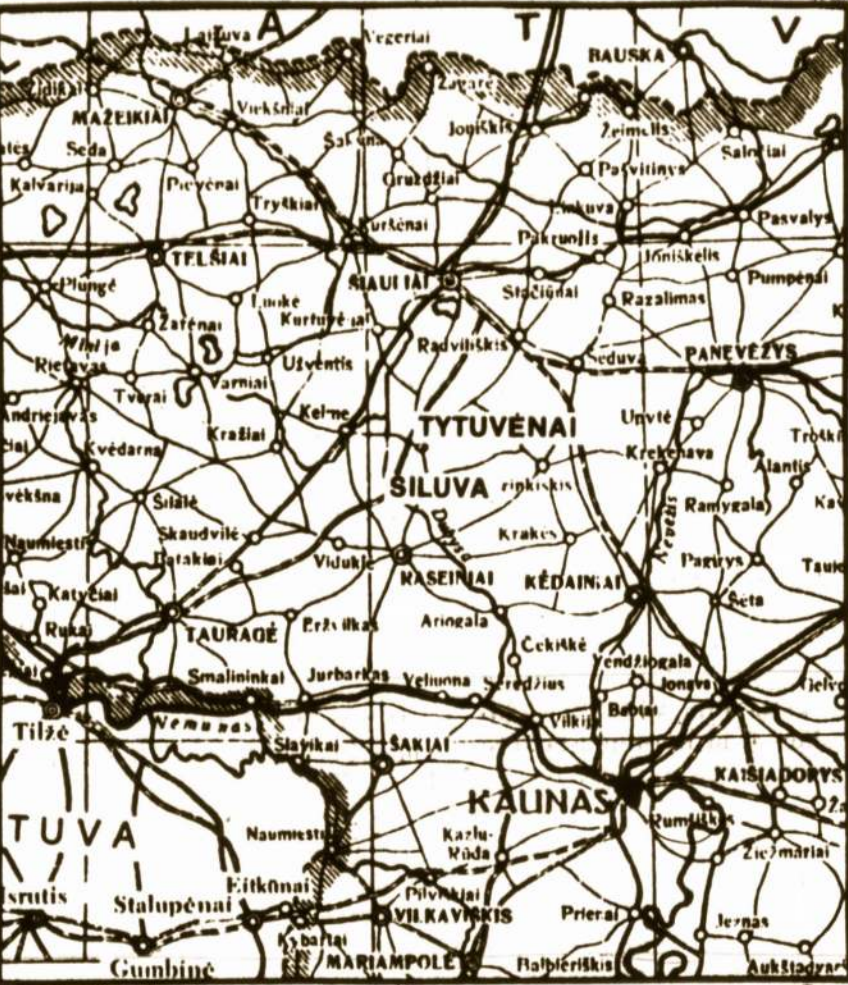
Maldininkų eisena į Šiluvą 1977 rugpjūčio 26. Ją veda jaunas kunigas Kastytis Kriščiūkaitis.

epideminė liga, tai iš anksto praneša ir išspėja gretimus gyventojus, išspėja net kaimynines valstybes — Latviją ir Gudiją, kad tokia liga siaučia.

Dabar be jokio išspėjimo uždare visus kelius į Tytuvėnus, ant kelių pastatė barjerus, pastatė sargybinius milicininkus ir veterinarijos darbuotojus. Taip Šiluva ir Tytuvėnai buvo apsupti bent keliais žiedais.

Išspėja aktyvistus
Nuo rugpjūčio 20 vakaro čekistai sekė visus aktyvuosius

Autobusai nevažiuoja, traukiniai nesustoja
Apylinkės miestuose buvo iš-

Žemėlapis, kur matosi Tytuvėnai, Šiluva ir kiti apylinkės miestai ir miesteliai

**PUOLA PROTESTUOJANČIUS
KUNIGUS IR TIKINČIUOSIUS**

Religinį reikalų tarybos įgaliotinis Petras Anilionis sausio 11 per Vilniaus radiją atmetė ir pasmerkė Panevėžio vyskupijos kunigų laišką ir Telsių vyskupijos tikinčiųjų pareiškimą, kuriuose buvo protestuojama prieš KGB kišimąsi į Kauno kunigų seminarijos reikalus. Šie dokumentai buvo išspausdinti LKB Kronikos 49 numery (1981.IX. 18), bet Anilionis minėjo tik "klerikalinį Vatikano radiją". Įgaliotinis tvirtino, kad seminarijos vidinės taisyklės sudarytos nepriklausomai nuo valstybės įstaigų, kurios esą nesikiša į seminarijos vidaus reikalus. Tačiau, pabrėžė jis, valstybės organai turi teisę reikalauti, kad seminarijoj nerastų prieglaudus "prieiški elementai", t.y. "religiniai ekstremistai" ar sovietinių įstatymų "laužytojai". Jis paminėjo klieriką Volskį, kuris buvęs įsivėlęs į "antiviruso meninę veiklą" ir klierikų tarpe sklėdęs "antisovietinius gaudus". Todėl religinių reikalų tarybos įstaiga "pasiūlė", kad jis būtų pašalintas iš seminarijos. O 1981 rugpjūčio 28 pats Volskis prisipažinęs, kad, studijuodamas Kauno kunigų seminarijoj, jis buvo padaręs "politinių klaidų", ir pasižadėjęs ateity elgtis kaip dera "klerikui ir piliečiui".

**LIETUVA JAV PRANEŠIME
APIE MADRIDO KONFERENCIJĄ**

JAV valstybės departamentas išleido vienuolitą pusmetinį pranešimą apie Helsinkio baigtinio akto įgyvendinimą ("Implementation of Helsinki Final Act", June 1, 1981 - November 30, 1981). Jame nemažai rašoma apie Lietuvą. Kalbant apie Helsinkio akto septyntojo principo (pagarba žmogaus teisėms ir esminėm laisvėm) įgyvendinimą, minimas Lietuvos Helsinkio grupės represavimas, Vytauto Skuodžio bado streikas, Mečislovo Jurevičiaus ir Vytauto Vaičiūno nuteisimas, Algirdo Statkevičiaus įkalinimas psichiatrinėje. Pastebima, kad sovietai itin jautrus "politinio ar tautinio disidentizmo religinėm apraiškoms", kaip, pavyzdžiui, katalikų bei Lietuvoj, islamui Centrinėj Azijoj ir judaizmui. "Ypač intensyvus spaudimas nukreiptas į Katalikų Bažnyčią, nes ji vaidina tradicinį svarbų vaidmenį, kaip krikščioniškojo tikėjimo ir nacionalinio radijo mikrofonų sedi

kabinti pranešimai, kad autobusai rugpjūčio 21, 22 nevažiuoja į Tytuvėnus. Pradės važiuoti tik rugpjūčio 23 vakarą, esąs paskelbtas karantinas.

Traukiniai nesustojo nei Tytuvėnų, nei Lyduvėnų stotyse. To dar neužteko. Kiekviename vagone buvo po kelis milicininkus, kurie sekė bet kokį judėjimą. Net išlipant Viduklėje, keleiviai buvo apklausinėjami. Jei paaiškėjo, kad keleivis nėra vietinis, tai jam neleidavo išlipti iš traukinio.

Pašaukia kariuomenę

Atrodo, kad valdžia bijojo bet kokių demonstracijų. Tai pačiuose Tytuvėnuose buvo pastatytos garnizono ir saugumiečių palapinės. Gį Šiaulių aerodrome stovėjo paruošti helikopterai.

Tikrina kiekvieną mašiną

Rugpjūčio 22 Lietuvoje buvo tikrinama kiekviena mašina. Visur buvo auto inspektoriai. Jie sustabdė, atidarė bagažinę, šiaip apžiūrėjo. Savų inspektorių nepakako, tai jų atgabeno iš Latvijos ir net iš Gruzijos.

Su savim turėjo sąrašą numerių, kurių savininkai buvo įtariamieji organizavimu. Tuos sulaikydavo ir nuimdavo nuo mašinos numerį. Su tokiais automobiliais ne numerį niekur žmogus negalėjo važiuoti. Iš Dzūkijos, iš Suvalkijos nebuvo galima pasiekti Šakių.

Žmonėse sklido gandas, kad Kelmėje buvo įsikūręs specialus Maskvos štabas, kad galėtų sukludinti šią eisena.

Saugo ir Kryžių kalną

Kad nekiltų kokių demonstracijų, kariuomenė buvo apsupusi ir Kryžių kalną. Viena ekskursija, važiuodama iš Rygos į Viduklę, toje vietoje sustojo ir sumanė aplankyti tą kalną. Tuoj ji buvo sulaikyta.

Liepė uždaryti bažnyčias

Rajonų viršininkai liepė uždaryti Tytuvėnų ir Šiluvos bažnyčias, nes tada nebūtų žmonių. Bet kunigai nepaklausė ir bažnyčių neuždare. Pamaldos buvo.

Rugpjūčio 22 ir 23 Tytuvėnuose ir Šiluvoje uniformuotų pareigūnų buvo daugiau nei tu miestelių gyventojų, neskaitant civiliai apsirengusių saugumiečių.

Taip didžioji maldininkų eiseną iš Tytuvėnų į Šiluvą neįvy-

Mečislovas Jurevičius, praeitais metais nuteistas už maldininkų eisenų organizavimą į Šiluvą

Inž. Vytautas Vaičiūnas, praeitais metais nuteistas už maldininkų eisenų organizavimą į Šiluvą

ko, bet žmonės keliukais, pakrūmėm pasiveržė pro visas užtvaras ir pasiekė Šiluvą, dalyvaavo pamaldose. Milicija tuoj tokius gaudė, grūdė į autobusą ir išvežė į Radviliškį.

Kodėl visa tai?

Tiesa, didžiąją eisena sovietinė valdžia sustabdė, bet kokiom priemonėm? Sovietinė bedievių valdžia tikrai išsigando Šiluvos, ty maldininkų kelionių. Bet kodėl?

Atsakymu gali būti vieno čekisto išsireiškimas: — Ir Lenkijoje viskas prasi-dėjo nuo rožančiaus.

A.Ž-tis

**LIETUVIAI
PASAULYJE**

JAV LB visuomeninių reikalų tarybai paprašius, Lietuvos laisvės komitetas paruošė išsamų memorandumą lietuvių-žydų santykiams ir 1941-44 metų vokiečių okupaciniams laikotarpiui nušviesti. JAV LB-nės krašto valdyba artimu laiku tą memorandumą įteiks JAV administracijai. Lietuvos laisvės komitetui vadovauja teisininkas Vytautas Vaitiekūnas.

— Washingtone leidžiamo Catholic League Newsletter žiniomis, JAV Katalikų Lyga kreipėsi į Sovietų ir Britų vyriausybes, reikalaujama, kad jos garantuotų religinę laisvę Šiaurės Airijoj ir Lietuvoj. Lygos kreipimasi paskatino kun. Ričardo Černiausko suėmimas ir sumušimas. Laiške ambasadoriui Dobryninui Lyga pasmerkė tą incidentą ir pabrėžė, kad "jokia valstybė negali įsiterpti tarp žmogaus ir Dievo". (E)

— Pavergtų tautų taryba Melbourne pirmininku jau trečiai kadencijai perrinko lietuvių bendruomenininką Albina Pocių.

... griežtai maitinami".

Tiesa (1982.II.9) gi praneša, kad vasario 8 į Madridą atvykęs Sovietų Sąjungos delegacijos vadovas L. Iljičiovas pareiškė spaūdai, jog SSSR delegacija "nesigailės pastangų, kad susitikimas baigtųsi teigiamais rezultatais, kurie atitiktų esminius Europos tautų nacionalinius interesus..." (Elta)

Maldininkų eisena į Šiluvą 1977 metais. Bene ji buvo pirmoji?

Scranton, Pa., Lietuvių Bendruomenės atstovai lankėsi pas miesto burmistrą James B. McNulty, kuris įteikė proklamaciją, skelbiančią vasario 16-tą Lietuvos nepriklausomybės dieną. Iš k. Vytautas Petrauskas — pirmininkas, Danutė Krivickienė — sekretorė, burmistras McNulty, Regina Petrauskienė ir dr. Kazimieras Krivickas.

SCRANTON, PA.

Vasario mėnesio įvykiai

Vasario 12 Scrantono burmistras James B. McNulty priėmė Lietuvių Bendruomenės delegaciją ir pasirašė proklamaciją, skelbiančią Vasario 16-ąją Lietuvos nepriklausomybės dieną. Delegaciją sudarė: pirmininkas arch. V. Petrauskas, sekretorė D. Krivickienė, nariai R. Petrauskienė ir K. Krivickas. Proklamacija, fotografija su burmistru ir gražūs seselės Virginijos Vytell ir arch. V. Petrausko Vasario 16-ajai pritaikyti aprašymai buvo išspausdinti vietos laikraštyje.

Lietuvos vyčių kuopa seselės Virginijos Vytell, Marie Laske, Casimir Yanish ir kitų veikliųjų darbuotojų iniciatyva Lietuvos nepriklausomybės šventę pradėjo Šv. Juozapo bažnyčioje mišiomis už Lietuvą ir jos kovotojus. Dalyvavo ir svečiai. Lietuviškai giedojo parapijos choras. Speciali rinkliava buvo skirta Lietuvos kenčiančios Bažnyčios reikalams. Šia proga buvo pagaminta daugiau kaip 100 tautinių lietuviškų ženklelių, kurie buvo išdalinti lietuvių parapijos mokyklos mokiniam.

Vasario 16-oji vyčių buvo pagerbta Lietuvos vėliavos iškilimo ceremonijomis miesto centre, Bank Plaza aikštelėje. Buvo susirinkęs gražus lietuvių būrelis, pasipuošęs tautiniais ženklėliais.

Vasario 21-25 Scrantono Marywood kolegija suruošė "Global Awareness Week". Buvo pa-

kviesti ir lietuviai. Lietuvos vyčiai įsijungė parodėlen, paruošdami gražų rinkinį lietuviškų eksponatų ir drauge su LB apylinke vasario 21 dalyvavo įvairių tautų vakaro kultūrinę programą.

Programa prasidėjo malda ir vakariene. Iš apie 80 sunestų įvairių etniškų valgių lietuviškiems buvo noriai mėgiami ir vėl kartojami. Pasisotinus gausi publika atsidėjo meninei programai. Gausiausi atlikėjų skaičium buvo lietuviai. Seselės Virginijos įsteigta ir vadovaujama jaunučių šokių grupė Liepsna pašoko Kalvelį ir Noriu miego ir dainavo lietuviškai. Lietuvos himną pakartojo net ir angliškai. Seselė ta proga trumpai supažindino klausytojus su lietuviška kultūra ir gražia ir sena lietuvių kalba. Toliau lietuvišką programą tęsė Reginos Petrauskienės suorganizuotas ir Helen Moran pamokytas penketukas. Padainavo "Lietuva brangi" ir "Kur tas šaltinėlis".

Taip pat vasario mėnesį paaiškėjo, kad seselės Virginijos Vytell pastangos ir noras atgauti lietuvių kalbos pamokas Scrantono universitete neuėjo niekais. Pagaliau universiteto sutikimas gautas, ir pamokos vyks šių metų pavasarį. Kursui vadovauti pakviesta sutiko Regina Petrauskienė.

K. Krivickas

— Dail. Vytautas Kasiulis su žmona jau 22 metus turi savo galeriją Paryžiuje (Galerie Royale, 11 rue Royale, Paris 8). V. Kasiulis kovo mėn. dalyvaus "Salon des Independants" parodoj, rengiamoj Paryžiuje.

Mielas Tautieti, drauskis LK Susivienijime

LKS yra tvirta, saugi lietuvių fraternalinės apdraudos organizacija. Turtas siekia 3 milijonus dolerių.

Turi moderniškus apdraudos planus pilnamečiams ir jaunamečiams:

- 20 metų mokėjimo — 20 Year Payment Life
- 20 metų taupymo — 20 Year Endowment
- Taupymo iki 65 metų — Endowment at Age 65
- Mokėjimo iki 85 metų — Life Paid up at 85 (tik pilnamečiams).

Susivienijimas turi ir priedinius draudimus už mažus mokesčius. Aplikantai nuo 16 iki 40 metų, nuo \$500.00 iki \$2000.00 apdraudai primami be medikalinės egzaminacijos — sveikatos patikrinimo. Susidomėję apsidraudimu Lietuvių K. Susivienijime, kreipkitės į jūsų kolonijoj gyvuojančios kuopos sekretorių, arba į Susivienijimo centrą išpildant žemiau paduotą kuponą.

LITHUANIAN C. ALLIANCE

P. O. Box 32 (71-73 So. Washington St.) Wilkes-Barre, Pa. 18703

Esu susidomėjęs apsidraudimu Liet. Kat. Susivienijim.

Vardas, pavardė

Adresas

(Zip Code)

Jeigu norėtum priklausyti jūsų kolonijoj gyvuojančiam Susivienijimo kuopon, centras pasiūlys šį kuponą kuopos sekretoriui, kuris asmeniškai atliks suteiktą patikrinimą, patarimų ir atliks reikalingus formalumus. Malonėkite atsakyti: (taip ar ne). Jeigu norėtum išrašyti centrui kuponą, tada ir narysėds mokesčius siųskit tiesiog į centrą. Malonėkite atsakyti: (taip ar ne).

LIETUVIŲ PROTESTAI PRIES KLAIDINGUS ŽEMĖLAPIUS

"Freedom House" organizacijos 1982 m. sausio mėnesį išleistas "Laisvės žemėlapis" ir prie jo pridėtas "laisvų", "dalinai laisvų" ir "nelaisvų" valstybių sąrašas susilaukė griežtų protestų. Savo laiške "Freedom House" egzek. direktoriui L. R. Sussmanui (1982.1.13) generalinis konsulas A. Simutis išreiškė savo nustebinimą, kad nei žemėlapyje, nei sąraše nėra Lietuvos, Latvijos ir Estijos, kurių okupacijos nepripažįsta JAV-ės ir kitos valstybės. Protesto laiške "Freedom House" direktoriui Bayard Rustinui tą pačią dieną pasiuntė Vlko vicepirmininkas dr. K. R. Jurgėla. Jo žodžiais, "arbitrariškai išleistas Pabaltijo valstybes iš žemėlapių, padaryta didelė neteisybė tų šalių gyventojams, kurie tęsia savo kovą už laisvę, o žemėlapis dabartiniam savo pavidale pasitarina agresoriaus, Sovietų Sąjungos, tikslams". Prie šių protestų prisijungė ir Estijos generalinis konsulas Ernst Jaakson. Savo atsakyme L.R. Sussman pareiškė suprantant protestuotojų nusistatymą ir užtikrino, kad jo organizacija ir toliau įvairiais būdais išreikš savo opoziciją Sovietų viešpatavimui. Bet Sussman atsakė pakeisti žemėlapi, nes jis, esą, ribojasi "politiniais vienetais su vyriausybe, kurios kontroliuoja tą sritį"; jei žemėlapyje ar sąraše Pabaltijo valstybės būtų atskirai atžymėtos, to paties pageidautų baltarusiai ir ukrainiečiai, gruzai ir armėnai. Gen. konsulas Simutis savo atsakyme Sussmanui atmetė jo argumentus ir dar sykį paragino jį "atitaisyti neteisybę, kurią jūsų žemėlapiai ir leidiniai daro mano šaliai". Dr. K.R. Jurgėla laišku kreipėsi į senatorių D.P. Moynihaną, vieną iš "Freedom House" vykdomojo komiteto narių, prašydamas jo, kaip tikro lietuvių laisvės rėmėjo, imtis reikiamų žingsnių ir atitaisyti "didelę žalą, kurią "Freedom House" daro Pabaltijo valstybėms ir jų bylai".

Protestų susilaukė ir prezidento Reagano kalbos televizijoje metu (1981.XI.18) naudotas Europos žemėlapis, kuriame Lietuva, Latvija ir Estija nebuvo išskirtos iš Sovietų Sąjungos. Atsakyme Lietuvos Charge d' Affaires dr. Stasiui Bačkui JAV valstybės departamento Pabaltijo reikalų vedėja Mildred A. Patterson paaiškino, kad šis klaidingas žemėlapis buvo panaudotas "per klaidą" ir bematant buvo pataisytas išspausdintoje prezidento kalbos versijoje. Šį klaidingą žemėlapi laišku atkreipė ir Altos pirmininkas dr. Kazys Sidlauskas. (Elta)

AMERIKIEČIŲ DIENRAŠTIS APIE STREIKUS ESTIJOJ

Amerikiečių dienraštis The Christian Science Monitor išspausdino savo korespondento Švedijoje pranešimą apie Estijos įvykius simbolinius pusės valandos streikus gruodžio, sausio ir vasario mėnesių pirmomis darbo dienomis.

Korespondentas pažymi, kad po sausio 4-os dienos streiko Talline buvo tikrai sumiti 150 žmonių. Žymus estas chirurgas dr. Roose buvęs pašalintas iš pareigų Mustama ligoninėje. Milicija žiuriai sumušusi jaunuolį Heiki Ahonen, kuris buvo sugautas dalinant streiką skatinančius lapelius. Tuose lapeliuose

buvo reikalaujama neišvežti maisto produktų iš Pabaltijo valstybių, paleisti politinius kalinimus, vykdyti Helsinkio susitarimus, atitraukti kariuomenę iš Afganistano, užbaigti kšimamą j Lenkijos vidaus reikalus. Taip pat buvo reikalaujama su-

trumpinti karinės tarnybos laiką. Korespondentas patvirtina spaudos agentūrų paskelbtą informaciją, kad nirmuosiuose trijuose streikuose Estijoje dalyvavo daugiau žmonių, negu buvo manyta. Trumpi darbo nutraukimai įvykė taip pat ir kai kuriose Latvijos bei Lietuvos vietovėse.

JIEM REIKIA LAISVOJO PASAULIO PAGALBOS

Jungtinių Amerikos Valstybių vyriausybė privalo padvigubinti savo pastangas užtariant Sovietų Sąjungoj persekiojamus žmogaus teisių gynėjus. Tai pažymėjo amerikiečių delegacijos Madrido konferencijoj pirmininkas ambasadorius Kampelmann, Washington kalbėdamas Europos saugumo ir bendradarbiavimo komisijos posėdy. Komisijai yra pavesta tikrinti, kaip yra konkrečiai įgyvendinami Helsinkio konferencijos baigiamojo akto skelbiami principai. Jos posėdis įvyko ryšium su dveju metų sukaktim nuo akademiko Sacharovo ištrėmimo iš Maskvos į Gorkį.

Ambasadorius Kampelmann išskėlė ne tik akademiko Sacharovo, bet ir daugelio kitų žmonių Sovietų Sąjungoj ryžtingą veiklą, ginant pagrindines žmogaus teises bei laisves. Daugelis jų

yra dėl to persekiojami ir net kalinami, pažymėjo ambasadorius, dėl to jiems reikia laisvojo pasaulio pagalbos.

— Dailės premija, kurią skiria JAV LB Kultūros taryba, paskirta dail. Adolfui Valeškai. Premijos skyrimo komisiją sudarė šie dailininkai: V. Balukienė, G. Žumbakienė, J. Kelečius, B. Murinas, R. Moziliauskas. Premijos mecenatas yra Lietuvių Fondas.

— Andrius Valavičius įstojo į Brazilijos karo laivyno akademiją, sėkmingai išlaikęs egzaminus. Dėl 40 vietų egzaminus laikė 2500 kandidatų iš viso krašto. Andrius egzaminus baigė antruoju. Jis, būdamas 17 metų, gražiai kalba lietuviškai, dalyvauja ateitintinkų veikloj ir dainuoja Volungės chore.

LITHUANIAN CATHOLIC ALLIANCE

BOARD OF DIRECTORS

- Spiritual Advisor: Rev. Msgr. John Balkūnas, P.A., 555 68th Avenue, St. Petersburg Beach, Fla. 33706. Home — 819-367-2523.
- President: Thomas E. Mack, Esq., 11 West Union Street, Wilkes-Barre, Penna. 18702. Home — 717: 472-3880. Office 717: 823-1131.
- Vice-President: Joseph B. Laučka, 9610 Singleton Drive, Bethesda, Md. 20817. Home — 301: 530-5631.
- Secretary: Frank J. Katilus, 1059 Blair Avenue, Scranton, Penna. 18508. Home — 717: 342-3619.
- Treasurer: Mrs. Leocadia Donarovich, 37 Eldon Avenue, Lansdowne, Penna. 19050. Home — 215: 626-2409. Office 215: 645-4100.
- Trustees: George F. Sadauckas, 119 S. Rebecca Avenue, Scranton, Penna. 18504. Home — 717: 344-0429. Office 717: 348-3808.
- Mrs. Rosalie Kizis, 134 Church Street, Pittston, Penna. 18640. Home — 717: 654-4271.
- Medical Examiner: Joseph A. Stankaitis, M.D., 124 Croydan Road, Rochester, N.Y. 14610. Home — 716: 288-0604. Office 716: 263-6320.
- Directors: Mrs. Albina Poska, 6606 S. Washtenaw Avenue, Chicago, Ill. 60629. Home — 312: 434-2374.
- Leonard Pallis, 352 West Main Street, Plymouth, Penna. 18651. Home — 717: 779-1977. Office 717: 826-6440.
- Leonard Mikelonis, 2934 Grendon Lane, Baltimore, Md. 21234. Home — 301: 665-2218.
- Executive Director: Charles A. Liscosky, 137 Charles Street, Wilkes-Barre, Penna. 18702. Home — 717: 822-4855. Office 717: 823-8876; 829-2406.
- Garsas Editor: Rev. Cornelius Bučmys, O.F.M., 341 Highland Boulevard, Brooklyn, N.Y. 11207. Office — 212: 827-1352.

CONSTITUTIONAL COMMITTEES

- Benevolent Committee: Mrs. Patricia Mack, Heatherhill, Bear Creek, Penna. 18602 Home — 717: 472-3880.
- Mrs. Joan Baranosky, 106 W. Brady Street, West Wyoming, Penna. 18644. Home — 717: 693-1795.
- Mrs. Gene Kudirka, 341 Highland Boulevard, Brooklyn, N.Y. 11207. Home — 212: 235-0724.
- Press & Information: Mrs. Regina Pikunas, 8761 W. Outer Drive, Detroit, Mich. 48219. Home — 313: 532-2109.
- Albin A. Apton, 275 Empire Boulevard, Rochester, N.Y. 14609. Home — 716: 482-8571.
- Dr. Leonard J. Simutis, 3551 W. 98th Street, Evergreen Park, Ill. 60642. Home — 312: 425-5494.
- Constitution & By-Laws: Gerad Pallis, R.D. 3, Tunkhannock, Penna. 18657. Home — 717: 836-1266.
- Stasys Lukoševičius, Sr., 1935 W. 7th Street, Woodhaven, N.Y. 11223. Home — 212: 849-6083.
- Mrs. Frances Katilus, 1059 Blair Avenue, Scranton, Penna. 18508. Home — 717: 342-3619.
- Judicial, Grievances & Appeals: Mrs. Mary Kozerski, 35 Hilldale Avenue, Plains, Penna. 18705. Home — 717: 823-8468.
- Sylvester Kossa, 93 Russell Street, Edwardsville, Penna. 18704. Home — 717: 287-8554.
- Charles Liscosky, 137 Charles Street, Wilkes-Barre, Penna. 18702. Home — 717: 822-4855. Office 717: 823-8876; 829-2406.
- Youth Committee: Jonas R. Kuprys, 1806 S. 49th Court, Cicero, Ill. 60650. Home — 312: 863-0935.
- David Donar, 37 Eldon Avenue, Lansdowne, Penna. 19050. Home — 215: 626-2409.
- Mrs. Audrone Elvikis, 2951 West 63rd Street, Chicago, Ill. 60629. Home — (unpublished number).

VERTINGAS PRANCŪZŲ LEIDINYS, IŠVERSTAS Į ANGLŲ KALBĄ

Paryžiuje leidžiamas trimėnėsinis žurnalas apie Rytų krikščionių būklę, Chretiens de L'Est, 1980 paskyrė vieną numerį išimtinai Lietuvos katalikams. Šis leidinys lietuviškojo spaudos susilaukė ypatingai teigiamą atgarsio. Štai P. Gaučio atsiliepimas: "Tai tikrai pavyzdingas tokio pobūdžio leidinys, sakyčiau miniatiūrinė enciklopedijėlė apie Lietuvą bendrai ir specialiai apie katalikus... Toks precizinis leidinukas būtų naudingas turėti ir anglų kalba, nes, kai amerikiečiai studentai ar moksleiviai kreipiasi į mūsų įstaigas, prašydami informacijų apie Lietuvą, neturime po ranka trumpo, bet išsamiai ir pigaus leidinio jų prašymui patenkinti..."

Paryžiuje leidžiamas trimėnėsinis žurnalas apie Rytų krikščionių būklę, Chretiens de L'Est, 1980 paskyrė vieną numerį išimtinai Lietuvos katalikams. Šis leidinys lietuviškojo spaudos susilaukė ypatingai teigiamą atgarsio. Štai P. Gaučio atsiliepimas: "Tai tikrai pavyzdingas tokio pobūdžio leidinys, sakyčiau miniatiūrinė enciklopedijėlė apie Lietuvą bendrai ir specialiai apie katalikus... Toks precizinis leidinukas būtų naudingas turėti ir anglų kalba, nes, kai amerikiečiai studentai ar moksleiviai kreipiasi į mūsų įstaigas, prašydami informacijų apie Lietuvą, neturime po ranka trumpo, bet išsamiai ir pigaus leidinio jų prašymui patenkinti..."

Chretiens de L'Est leidinys apie Lietuvos katalikus jau išverstas į anglų kalbą Lietuvių Katalikų Religinės Salpos bendradarbis Vitos Matusaitienė. Knygutė, pavadinta Catholics in Soviet-Occupied Lithuania, duoda išsamią lietuvių tautos

bei Lietuvos katalikų istorinę apžvalgą anglų kalba. Tai 120 puslapių leidinys su įvairiomis iliustracijomis, kurių tarpe yra Lietuvos krašto bei vyskupijų žemėlapiai, nuotraukos, vaizduojančios persekiojimo faktus okupuotoj Lietuvoj, demografinių statistikų lentelės, ir t.t. Leidinys nagrinėja Lietuvos Bažnyčios vystymąsi nuo 1251 iki 1940, apibūdinant, kaip tikėjimas Lietuvoj gimė, augo, klestėjo ir dabar yra persekiojamas. Išdėstyta dabartinė tikėjimo būklė Lietuvoj. Pateikiamos žinios apie dvasiškų ir ryžtingųjų tikinčiųjų religinį persekiojimą. Vaizdžiai atpasakojamos valdžios persekiojimo priemonės prieš Lietuvos tikinčiuosius, naudojant ištraukas iš Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronikų. Šį leidinį galima gauti už 2 dolerių auką per LITHUANIAN CATHOLIC RELIGIOUS AID, 351 Highland Blvd., Brooklyn, New York 11207, USA.

Nauja lietuviškų valgių receptų knyga

LITHUANIAN COOKERY

Anglų kalba paruošė agronomė Izabelė Sinkevičiūtė

Su plastikiniu aplanku; 316 puslapių. Puiki knyga lietuviškų valgių mėgėjoms ir šauni dovana draugėms amerikietėms. Kaina 8 doleriai

Užsakymus siųsti: "Garsas", P.O. Box 32 (71-73 So. Washington Str.), Wilkes-Barre, Pa. 18703

SŪDUVOS LEIDINIAI

- A. Bendorius — LIETUVOS GEOGRAFIJA. Kaina 3 dol.
- Kun. J. Burkauskas — TERESĖ NAUMANAITĖ. Kaina 3 dol.
- Teisėsininko Pr. Šulio — KAIP SUDAROMI TESTAMENTAI. Kaina 3 dol. Su testamentine forma (anglų kalba) 3.50 dol.
- Šias knygas galima gauti "Carso" administracijoj: P.O. Box 32 (71-73 So. Washington St.), Wilkes-Barre, Pa. 18703.

GARSAS • Lithuanian U.S. Alliance of America

English Section

PROCLAMATION ON THE FOUNDING OF THE LIBERATION COMMITTEE

The founding of the Supreme Committee for the Liberation of Lithuania was proclaimed during the country's Independence Day, February 16, 1944. We print below the translation of the first page of the Lithuanian underground periodical *Nepriklausoma Lietuva* (Independent Lithuania), which contains this proclamation. This document vividly demonstrates the continuity of the struggle for Lithuania's liberty.

Justice, right and the overwhelming desire of our nation to be independent may strengthen us in the struggle against the oppressive German occupation and the bolshevik threat!

Each of us should realize that we all bear a share of duty in the national struggle for liberation...

Organizations of underground struggle, seeking to reactivate Lithuania's sovereignty, continue your activity with determination and in unity.

May February 16 unite us for an even more resolute and united action in the struggle for Lithuania's liberation!

Children of suffering Lithuania, let us be strong in this struggle!

TO THE LITHUANIAN NATION!

In its quest to liberate Lithuania from occupation and to restore the functioning of the sovereign organs of the Lithuanian state, which has been temporarily impeded by foreign powers, the Lithuanian nation needs a unified political leadership. To this end, the Lithuanian political groups, representing the nation's political aspirations, have decided to join their forces for common action and have established the Supreme Committee for the Liberation of Lithuania — VLIK.

The Supreme Committee starts its activity with the following declaration:

1. National freedom and state independence are the indispensable conditions for the Lithuanian nation's existence and its well-being.

2. Neither the occupation by the Soviet Union nor the present occupation by the Reich have made the Lithuanian State disappear, but have merely interrupted the functioning of its sovereign state organs. The Soviet occupation of June 15, 1940, and other acts of coercion and deceit committed under duress, as a result of the occupation, have interrupted the functioning of the sovereign organs of the Lithuanian State, which was temporarily restored by the national insurrection of June 23, 1941, and the activity of the Provisional Government.

3. Following Lithuania's liberation from the occupation, the 1938 Constitution of Lithuania will remain valid until its appropriate revision in a legal manner.

4. When the time comes, the Government of the Republic will be formed in the Supreme Committee for the Liberation of Lithuania, on a coalition basis and by the agreement of the political groups.

5. The democratic system of the Lithuanian State will reflect the interests of the broad strata of the nation and the general

postwar conditions.

6. The laws for presidential and parliamentary elections will be revised in accordance with democratic electoral principles.

7. The Supreme Committee for the Liberation of Lithuania... will strive for a consolidation of society and will reconcile disagreements among political groups.

8. The Committee highly esteems the significance of the national armed forces in the struggle for the liberation of Lithuania and will therefore lend all-out support to the restoration of the Lithuanian army.

9. The Committee will maintain close links with the Lithuanian embassies and consulates; it will collaborate with foreign countries, especially with the American Lithuanians, and with nations that recognize the right

of nations to self-determination and Lithuania's independence.

10. To accelerate the nation's cultural and economic progress and to speed up the return to normal conditions, the Committee will collect and prepare data for the management of liberated Lithuania's administration, economy, social life, legal system and education.

In making public this declaration, the Supreme Committee for the Liberation of Lithuania invites all Lithuanians of goodwill, whatever their political convictions might be, to wage the unconditional struggle for Lithuania in the spirit of mutual cooperation and unity.

In the name of Lithuania, may unity flourish!

SUPREME COMMITTEE FOR THE LIBERATION OF LITHUANIA

Vilnius, February 16, 1944

MIKHAIL SUSLOV — THE "SECOND HANGMAN" OF LITHUANIA SOVIET LEADER HAD IMPORTANT ROLE IN GENOCIDE

The death of Mikhail Suslov, the "grey eminence" of the Soviet establishment, on January 25, 1982, generated much comment in the USSR and abroad. The official obituary which appeared in the Soviet press hailed him as an outstanding "bolshevik-leninist" who, among others, possessed a "great soul" and "crystalline decency". The Western press reports focused on Suslov's role as a power behind the throne and as the Stalinist guardian of ideological purity. His activities in Lithuania during 1944-1946 were mentioned, including his supervision of the reincorporation of the Baltic nation into the USSR and the ruthless suppression of Lithuanian resistance.

The Lithuanian Chapter of Suslov's Career — Genocide

The Lithuanian chapter of Suslov's career deserves much closer attention, for it was he who guided the genocide campaign against the Lithuanian people, an undertaking for which he amply deserves the title "war criminal" and for which some of the Nazi leaders were executed after the Nuremberg trial. The official Soviet obituary describes Suslov's role in Lithuania with exceeding "modesty":

"During 1944-1946 M. Suslov was chairman of the party's Central Committee's Bureau for Soviet Lithuania. This Bureau assisted the party organization in the liquidation of the effects of the war and to strengthen the Soviet system in Lithuania".

The Lithuanian people have very different memories about Suslov. He directed the military operations against the Lithuanian guerillas and drew up plans for the terrorization and deportation of Lithuanian civilians. Under his command, Soviet armed forces, including special detachments, combed Lithuania's forests, burned down homes, seized cattle. In some forests special units were parachuted by planes with the aim of provoking and terrorizing the

local population. The corpses of guerillas were exhibited in public squares of cities and towns; those taken prisoner were tortured. Mass deportations doomed tens of thousands of men, women and children to death in the Far North.

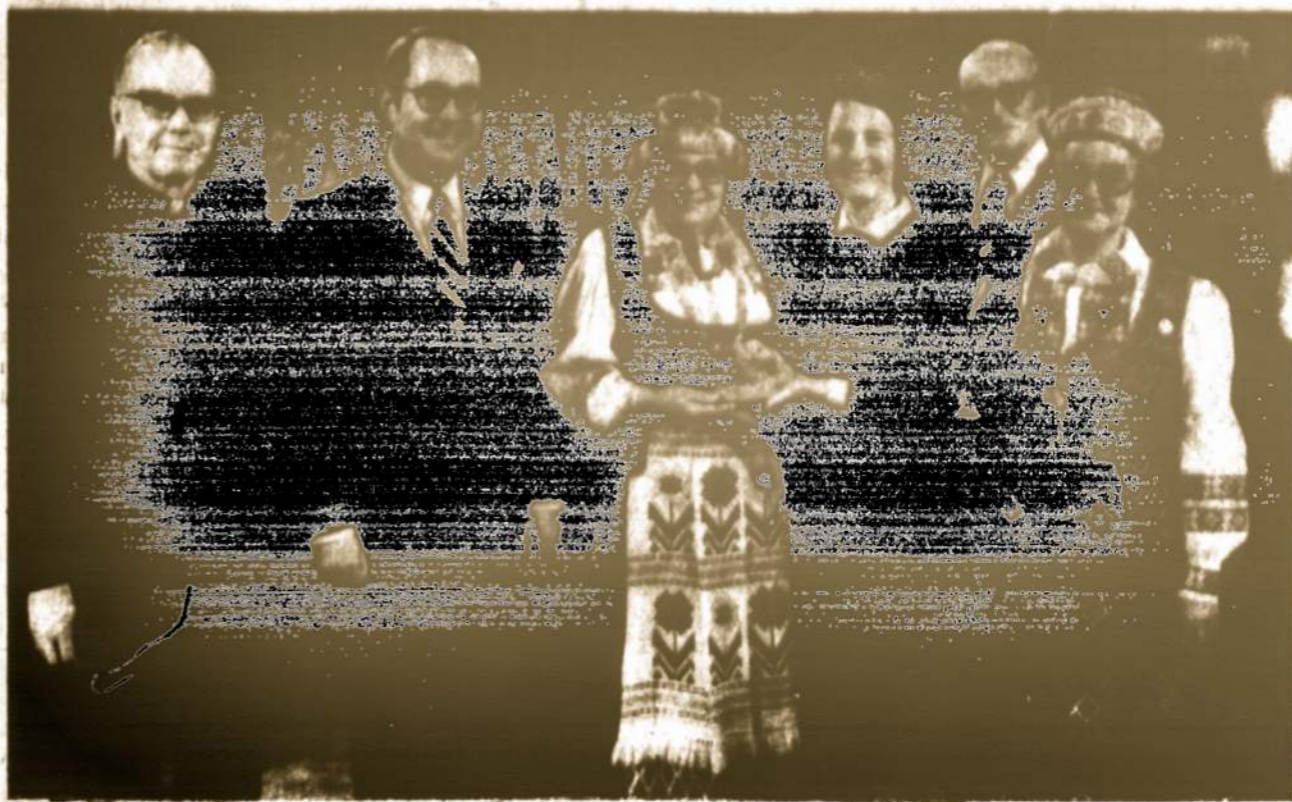
Portrait of Suslov in the Underground Press

To supplement this important period in the life and career of the late Mikhail Suslov, we reprint below an excerpt from the Lithuanian underground periodical *Varpas* (The Bell, issue No. 1, 1976):

"... The LLA (Liberation Army of Lithuania) had some 110,000-120,000 men in its ranks. At war's end, more than 40,000 of them, including the Supreme Committee for Restoration of Lithuania (VLAK) and its chairman Juozas Makulis, a traitor surrendered to the Soviet occupying power. The remaining ones continued under the name of the Joint Democratic Resistance Movement (BDPS), and since February 16, 1949, as the Lithuanian Freedom Fighters Movement (LLKS). Under the leadership of the Presidium of the Council — J. Zemaitis (pseud. Vytautas), A. Ramanauskas (pseud. Vanagas), 'Merainis', 'Užpalis' and others, they waged an unequal life-and-death struggle for freedom for more than ten years, ostensibly providing the occupying power a 'justification' for the physical and spiritual destruction of the Lithuanian nation.

Suslov Revises Plan for Annihilation

"We do not know what decisions were taken at the third plenary meeting of the Lithuanian Communist Party. It seems that they evoked Kremlin's dissatisfaction with the Lithuanian Communists. In its decree of October 30, 1944... the Central Committee of the Communist Party accused the Lithuanian Communists of lack of zeal in the carrying out the land reform as well as of 'insufficient determination in unmasking

Lithuanian delegation visited the Governor of Pennsylvania, who signed a special proclamation. From the left: Rev. P. J. Ališauskas, Governor D. Thornburgh, Anelė Bayoras, Mrs. Thornburgh, Vacys Ramonas.

NEW LITHUANIAN UNDERGROUND PUBLICATIONS

"Vytis" (No. 6), "Aušra" (Nos. 25 and 27), and "Perspektyvos" (Nos. 20 and 21)

An incomplete issue No. 6 of *Vytis* (The Mounted Knight) has reached the West about one year late. It was published late in 1980 and it focuses on the treatment of Vytautas the Great (1350-1430), one of the outstanding rulers of Lithuania, by the Communist regime. The KGB in Lithuania took special steps to prevent a festive commemoration of the 550th anniversary since Vytautas' death. Undaunted by those measures, over 1000 Lithuanians converged on the town of Trakai and honored Vytautas, whose name symbolizes the idea of independent Lithuania. *Vytis* also contains a satirical poem, "The Red Paradise", by Kostas Kubilinskas, ridiculing the Soviet Russian invaders during the first year of

Moscow's occupation of Lithuania (1940-1941).

Also received were two issues of *Perspektyvos* (Perspectives), a journal that was believed to have been shut down after the arrests and trials of V. Skuodis and P. Pečeliūnas (January 9, 1980) and G. Iešmantas (March 4, 1980). Issue No. 20 features a lengthy dialogue on the subject of "The Non-existing Third", refuting the insistent Soviet propaganda argument that the Lithuanian nation had no other choice, except the absorption by Moscow or "imperialist slavery". Issue No. 21 has a single article, "USSR — the Most Democratic Country in the World, or that Country's Constitution from the Point of View of its Citizen". Both issues were

published in 1980.

The commemoration of the anniversary of Vytautas the Great is also described in issue No. 25 of *Aušra* (The Dawn), dated December 1980. Also in this issue: A Protest to Pope John Paul II about the discrimination against Lithuanian Catholics in Poland; a letter from political prisoner Viktoras Petkus; articles on "Party Promises and Reality", "Our Flag — Christian Patriotism", "The National Distribution of Population in Lithuania", "Rusos Cemetery in Danger", and on a ceremony to honor the soldiers fallen in the fighting for Lithuania's independence. Issue No. 27, dated June 1981, is dedicated to the "memory of mass deportations and the martyrs of bolshevism" in 1941.

Lithuanian-German nationalists'. On November 11, 1944, a Bureau for Lithuania was formed at the Central Committee of the All-Union Communist Party, and Mikhail Suslov was appointed its chairman. He brought a detailed plan for the spiritual and physical annihilation of the Lithuanian nation.

Suslov Invents the Mythical "Lithuanian-German Nationalist"

"Hitler used to say: 'If the Jew didn't exist, we would have to invent him'. Since the Lithuanian-German nationalist hybrid did not exist, Suslov invented it. Of the approximately four million Red Army men who were taken prisoners by the Germans, a whole million agreed to serve under the German flag. According to the estimates of the Soviet historians, there were only eight thousand of (such) Lithuanians. And yet to this day Suslov has not once called Vlasov a Russian-German nationalist. Some 60,000 Belgians, some 100,000 Frenchmen, and volunteers of other nations served in the SS and other German units, but Suslov did not invent them with similar names.

"Only 286 volunteers turned up for the SS Legion, organized by the Germans in Lithuania. Finally, on March 17, 1943, the Germans gave up the attempts to organize a Lithuanian SS Legion, closed down all the Lithuanian universities and other higher education establishments, and sent many members of the Lithuanian intelligentsia to concentration camps. The journalist L. Stepanauskas in *Tiesa* (November 3, 1966) wrote that there were 3250 Lithuanians in the Dachau concentration camp alone. According to Suslov's terminology, most of them must have been 'Lithuanian-German nationalists', since only 38 Communists

had been deported from Lithuania to Germany.

"Despite the heroic stand of the Lithuanian nation during the German occupation, in the fall of 1944, Stalin, Beria and Suslov willed it that all Lithuanians (except for a handful of Communists, who numbered 1127 on January 1, 1945) were declared German collaborators and, in fact, found themselves outside the pale of law. Every Russian colonist could kill or jail them at will, unpunished, and send them to concentration camps or deport them to Siberia.

"Destroyer" Battalions Terrorize Lithuania

"On August 24, 1944, the formation of the so-called 'destroyer' (*istreibiteli*) battalion began. On December 18, 1945, they were named *liaudies gynėjai* (defenders of the people). Most of these *istreibiteli* were local Russians and Russian POW's saved by the Lithuanians. Afraid of Stalin's reprisals for having allowed themselves to be taken prisoner by Germans, they showed a special zeal in robbing and killing the Lithuanian people.

Fictional Lithuanian "Guerillas" Controlled by Suslov

It is asserted, that the Lithuanian partisans murdered some 13,000 Lithuanian citizens. Of course, some of the murdered were truly decent Lithuanians. Suslov, who controlled a fictional Lithuanian partisan 'headquarters', under the command of J. Markulis, alias "Erelis", was murdering Lithuanians with the hands of the partisans.

"At Suslov's instructions, NKVD units stationed in Lithuania were being secretly informed that Lithuanian 'bandits' were killing every Russian...

"Until 1957, the propaganda of the occupying power was almost completely silent about the German cruelties in Lithua-

nia and put all the blame at the door of the Lithuanian-German nationalists... The Russian-speaking people had to be convinced that the entire Lithuanian nation collaborated with the Germans. For that purpose, reports from the courtrooms where Lithuanian partisans were tried were published only in the (Russian-language) newspaper, *Sovetskaya Litva*. One should not therefore be surprised that, when NKVD men failed to find partisans in the forests, they would kill every Lithuanian man or male adolescent, frequently putting the blame for these murders on the partisans".

Suslov's Speech at the 4th Plenary Meeting of the Lithuanian CP

A large percentage of the educated and professional Lithuanians fled the country in 1944. "The intelligentsia that remained in Lithuania was very small in numbers. Yet Stalin decided to destroy it. The fourth plenary meeting of the Central Committee of the Lithuanian Communist Party was convoked on December 27, 1944, with the purpose of legalizing the genocide of the Lithuanian people. Here Suslov delivered a speech whose excerpts he did not dare to include in his collected writings 28 years later. Recalling Stalin's words that the 'border areas do not easily submit themselves to destruction' (a frequent complaint of the Russian tsars as well), Suslov quoted Lenin who urged that it was better 'to apprehend hundreds of traitors, slap them into jail, and sometimes even to shoot them dead, instead of waiting until they start shooting...' By falsifying historic facts, Suslov asserted that the LLA (Lithuanian Freedom Army) was created according to

Continued on Page 6

CHRONICLE NO. 50 REACHES WEST ON EVE OF TENTH ANNIVERSARY

Report on the Death of Rev. B. Laurinavičius

Report on death of the Rev. Bronius Laurinavičius

On the eve of the 10th anniversary of the *Chronicle of the Catholic Church in Lithuania*, issue no. 50, dated December 8, 1981, has reached the West, according to Lithuanian Information Center.

To date, 50 consecutive issues of the oldest and most authoritative underground publication in Lithuania, have thus far been smuggled out of the country since the *Chronicle's* inception on March 19, 1972.

Lithuania is a predominantly Roman Catholic republic of 3 million, annexed by the Soviet Union in 1940.

Issue no. 50 of the *Chronicle* confirms KGB involvement in the recent death of Lithuanian Helsinki Group member, the Rev. Bronius Laurinavičius.

According to the *Chronicle*, Fr. Laurinavičius was hit by a truck in Vilnius on November 24, 1981. Many onlookers crowded the scene. The militia dispersed the crowd, except for an intoxicated woman, who went about describing how "the drunken old man" had stumbled under the truck.

The following day, reports the *Chronicle*, the "Nightly News" and radio of Vilnius, the capital city of Lithuania, announced that a vehicle with license no. Maz-503, driven by G. Lazutkin, hit and fatally injured a pedestrian on November 24 at 8:20 pm on Žalgiris street.

The next edition of the "Nightly News" urged all witnesses to the "accident" to report to the Ministry of Internal Affairs.

A woman, who for her own protection remains unidentified in the *Chronicle*, reportedly went to the militia last November 25 to describe what she had seen. She recounted how a man with a hat, standing on the sidewalk, had been approached by a few men. They took him by the arms and began to talk to him. It was apparent that he did not wish to speak with them. The men suddenly pushed the man with the hat, namely Fr. Laurinavičius, under a passing vehicle.

The witness was asked whether or not she would be able to identify the other men. Upon doubting her own ability to do so, she was asked to leave by the militia.

A high school student, who also remains nameless, witnessed the exact moment when four young men pushed an elderly gentleman in the path of an oncoming truck.

The driver, Mr. Lazutkin, related the incident to his co-workers upon his return to his place of employment from the scene of the "accident", stating that he would not be prosecuted, since the victim had been pushed into his vehicle by some men.

Later on, however, Lazutkin changed his story and told Lau-

rinavičius' relatives, that by the time he saw the elderly gentleman in the street, it was too late to stop. Upon stopping two young intoxicated males opened his door and yelled: "What have you done?" The name of one drunken male was taken down by the highway patrol, while the other went off without even being questioned.

Medics on the scene asserted that Laurinavičius had clearly been pushed under the vehicle, because, he lay face down, his palms clean, and his face crushed beyond recognition.

The case of Fr. Bronius Laurinavičius has been transferred from the Vilnius highway patrol to the Lithuanian SSR Ministry of Internal Affairs. The case is headed by interrogator Vaitiekūnas.

Prior to his death, Laurinavičius told close friends, that attempts to run him over had been made twice before.

Fr. Laurinavičius was an active defender of human rights in Lithuania. He had petitioned Soviet officials repeatedly for religious freedom. He joined the Lithuanian Helsinki Group in 1979 following the death of its founding member, Fr. Karolis Garuckas.

He was the third priest killed under suspicious circumstances in Lithuania since October 1980.

Born in 1913 in Byelorussia, Laurinavičius graduated from the Theology-Philosophy faculty of the University of Vilnius in 1944. He was ordained into the priesthood that same year.

An article by Danguolė Repšienė appeared in the Lithuanian Communist daily "Tiesa" on November 21, a few days prior to his death, attacking Fr. Laurinavičius for "luring youth to church". He had recently been under intensive KGB surveillance.

The most recent issue of another samizdat publication from Lithuania, issue no. 28 of *Ausra* (The Dawn), carries a document of the Lithuanian Helsinki Group, which bears the signature of Fr. Laurinavičius. Document no. 27, signed also by Mečislovas Jurevičius (now serving a 3 year term for organizing religious processions) and by the only remaining member of the group, poetess Ona Lukauskaitė-Poškienė, appeals for the release of two other Lithuanian Helsinki Group members sentenced for their political activity, namely Dr. Algirdas Statkevicius, a psychiatrist interned in Chernyakhovsk psychiatric hospital, and American-born geologist Vytautas Skuodis, charged with association with samizdat publications.

MIKHAIL SUSLOV — THE "SECOND HANGMAN" OF LITHUANIA

Continued From Page 5

the instructions of the German Gestapo... and in many cases was directed by German Officers". In the plenary meeting, Suslov unequivocally accused Lithuanian Communists of their so-called liberalism in the struggle against the Lithuanian national resistance: "The party organization, from the Central Committee of the Lithuanian Communist Party to the primary party organizations, should be reminded that it must demonstrate a Bolshevik intolerance of bourgeois nationalists, including those who have Party membership cards in their pockets".

"The style of A. Sniečkus' speech in that plenary meeting shows that it was translated from the Russian language. He also declared that the main task of the Party was the struggle against 'politically dubious, alien, and sometimes even inimical elements'."

Suslov Directs Russification and Arrests

"Aware of the fact that, during the German occupation, the Lithuanian administration sabotaged all the efforts of the occupying power to exploit Lithuania economically and to colonize it, Suslov now decided to russify and destroy it. After the fourth Plenary Meeting,

Lithuanian-German nationalists' began melting away in the bureaus of Lithuania. They were arrested at night... even for knowing a foreign language, or for having visited a foreign country during the times of Independent Lithuania. Former inmates of German concentration camps were also arrested for having been clever enough to survive.

Mass Deportations of Lithuanians, Colonization by Russians

"From August 15, 1945, to June 1, 1946, some 60 percent of chairmen and deputy chairmen of city and district executive committees were replaced. In 1946, 2414 employees were fired from the state apparatus and replaced by colonist Russians. By April, 1945, 6116 'specialists' having elementary school or incomplete high school education were sent to Lithuania. Meanwhile, 'politically dubious and alien elements' including those inhabitants of Marijampolė who threw stones at the German occupants, were being transported to Russia in cattle cars. They passed the luxurious railway cars, filled with the 'specialists' on their way to Lithuania.

The fourth plenary meeting of the Lithuanian Communist

A special mass in honor of St. Casimir, the patron saint of Lithuania and St. Casimir's Church, was offered in St. Casimir's Church with Rev. Peter Alisaukas, pastor as celebrant. Participants were, from left, Anne Schallen, Joseph Tuncavage, John Piragas, Alberta Walsh, Casimir Kizis, Matie Lauck, Dorothy Banos, Alice Puscavage, Annamarie Sewatsky. Rev. Peter Alisaukas is in the background.

Party dismissed V. Niunka mittee and replaced him with A.N. Isachenko. The Third Secretary's post was taken by a tradesman from the Ukraine, who assumed the (Lithuanian. Ed.) name of Kazimieras Liaudis...

Suslov's Russification Activity

"Lithuanians did not want to join the Communist Party; furthermore, Suslov was braking the Lithuanization of that Party. Of the 630 Lithuanian Communists who had survived the German occupation, only 46 were re-enrolled in the Party by April 1, 1945, and 57 were newly admitted (it is not clear how many of them were Lithuanians). Soon Lithuanian agencies began to be headed by Russians... Some branches of the... economy and other agencies were placed under Russified Lithuanians who never managed to learn the Lithuanian language...

"Even the unusually zealous Guzevičius was given merely the post of the director of culture and education. But even these results failed to satisfy Suslov. The Fifth Plenary meeting of the Central Committee of the Lithuanian Communist Party was called at his request, but the speeches he delivered are not to be found in his collected writings. During the meeting, which took place on April 10, 1945, Suslov spoke as follows: "We must intensify... the purge of the Soviet economic apparatus from inimical alien elements, and we must conduct the purge not as a short-lived campaign, but in a systematic and determined manner — this is our foremost task".

"In the Ninth Plenary Meeting, on April 4-6, 1946, the NKVD and the security forces were once more requested to strengthen their efforts against the Lithuanian-German nationalism.

Suslov — Initiator of Mass Murder

"It is difficult to establish the extent of crimes committed in Lithuania. The underground appeal issued on the occasion of Victory Day claims that of the 540,000 inhabitants of Lithuania murdered during 1940-1950, one half perished in the period after May 9. More than 10 percent of the entire population was deported to Siberia. Mikhail Suslov was the initiator of all those murders and deportations.

"The Second Hangman"

"The man who put down the revolt of 1863 in Lithuania, Mikhail Muravov, hanged, murdered, imprisoned, or deported to Siberia some 10,000 Lithuanians. For these merits the tsar made him a count. The Lithuanian nation 'baptized' him a Hangman. The number of Suslov's victims is 50 times greater. The new tsar of Russia gave him the title of socialist hero of labor and awarded him

the order of Lenin and a number of other medals. The Lithuanian nation has been considering him for quite a long time as Hangman the Second!

"There will be a Lithuania, but without Lithuanians" — Suslov

"There is widespread talk that, after the Fourth Plenary Meeting, in a close circle of like-minded individuals, Suslov had said: 'Budiet Litva, no bez litovcov'. (There will be a Lithuania, but without Lithuanians). When he left Lithuania in 1946, he was convinced that his dream was coming true. But the demonstrations in Kaunas and Vilnius ten years later showed that the Lithuanian nation had retained its vitality. He received proof of it when he came to Lithuania in July, 1960. On the day of his arrival, a new demonstration took place in the Kaunas Sports Hall during the boxing championship of the USSR. During it the militia killed four youths and injured more than a dozen. The cars of Suslov's retinue were held up by the funeral procession, with the caskets of the murdered youths in front. Indignant about the bad manners of the citizens of Kaunas, Hangman the Second immediately requested a plane and flew away (although... he could hardly stand to travel by plane), thus missing a festive reception... and a visit to the song festival. Suslov paid two more visits to Lithuania. Both times... the Vilnius railway station was cleared of all passenger. No Russian tsar ever received such close protection..."

KAMPELMAN ON POLAND AND THE BALTIC STATES

"The current situation in Poland stands as a grim reminder of the fate that befell Lithuania, Estonia and Latvia. The Baltic peoples' insistence on their right to self-determination and the fortitude with which they have defended their cultural identities against the pressure of russification, should serve as a warning to the Soviet government that the application of force and repressive measures cannot crush the human spirit nor extinguish the desire for freedom."

(From a letter by Max M. Kampelman, Chairman of the U.S. Delegation to the Madrid meeting of the CSCE, December 18, 1981, to Dr. C. K. Bobelis, Chairman of the Supreme Committee for the Liberation of Lithuania).

U.S. AT THE U.N. HUMAN RIGHTS COMMISSION

U.S. Delegate Richard Shifter speaking at the U.N. Human Rights Commission session in Geneva, on February 19, 1982, noted, that even the European continent has not been spared from Soviet aggression. "There the United States does not recognize the Soviet Union's illegal incorporation of the three Baltic States: Estonia, Latvia and Lithuania".

(VOA, NCA 28, February 19, 1982)

Lithuanian Citizens Independent Beneficial Club recently held installation of officers. Pictured, seated, from left, Jerome Grabosky, steward; Robert Kosek, recording secretary; Walter Sinkavitch, judge; Joseph Verespy, district magistrate; John Grabosky, president; Paul Wilchinski, vice president; Albert Navorowski, financial secretary. Standing, Nick Tichy, marshal; Peter Laurie, auditor; Ignatius Agonis, auditor; Leonard Mudlock, director; Michael Lynett, head director; Joseph Klocko, director; Charles Labashosky, treasurer.

Does the interest on your savings account in a bank give you adequate protection against inflation? Probably not. We have a much better solution for your money management. You are hereby invited to become a member of

KASA

LITHUANIAN FEDERAL CREDIT UNION

This is what we have to offer:

1. 9% INTEREST ON REGULAR "day of deposit to day of withdrawal" passbook savings accounts. (That's 50% better than in most of the banks).
2. 12% INTEREST on Credit Union Share Certificates in \$500 units that are especially attractive to small depositors.
3. HIGHEST CURRENT INTEREST ON MONEY MARKET CERTIFICATES.
4. ALL-SAVER CERTIFICATES with tax free interest.
5. TAX EXEMPT IRA Accounts.
6. \$100,000 INSURANCE on every account.
7. CONVENIENT LOANS to all members at the lowest possible rates.
8. FINANCIAL ADVICE to you and your family — free of charge.

The KASA Lithuanian Credit Union in less than 2 years has reached more than 3 million dollars in deposits!

Through advertising, donations and services it helps the Lithuanian community and its individual members.

Come in, write or phone to become a member of KASA LITHUANIAN CREDIT UNION, 88-01 114th Street, Richmond Hill, N.Y. 11418. Tel. (212) 441-8799.

For your convenience our offices are open every working day from 9 AM till 9 in the evening. Fridays till 6 PM and Saturdays till 5 PM.

WE HOPE TO SEE YOU SOON!

NEW SAMIZDAT FROM POLAND

A new samizdat publication from Poland about Lithuania has reached the West, according to Lithuanian Information Center of Brooklyn. Issue no. 1 of *Lithuania* describes religious and national persecution in that Soviet-occupied republic, in the same tradition of its Lithuanian counterpart, the *Chronicle of the Catholic Church in Lithuania*, but for a Polish speaking audience.

The 36-page issue of *Lithuania*, the first of its kind, was published by Nowa Huta Cross publishers in Krakow, in 1981, presumably before the declaration of martial law. The journal is in the Polish language, except for two poems also in the Lithuanian language.

Lithuania no. 1 is devoted to the plight of the Catholic Church in Lithuania. Much of the information is culled from the first 15 issues of the *Chronicle of the Catholic Church in Lithuania* along with news collected from tourists and reports in the Western press.

Friday, March 19, marked the 10th anniversary of the oldest and most authoritative underground journal from Lithuania, namely the *Chronicle of the Catholic Church in Lithuania*. Defenders of human rights in Lithuania began documenting persecution in the predominant Roman Catholic country of 3 million through the *Chronicle* in 1972.

"Even though Lithuanians are our closest neighbors... and though we are bound by common ties and the same burning faith, we know less about Lithuania, than about exotic countries

thousands of kilometers away", states the introduction to *Lithuania*. "This state of affairs is clearly not accidental, but politically induced, to isolate two such intimate nations, to incite distrust among them in order to facilitate their subjugation and to turn them into faceless masses of workers building a future paradise..."

On the eve of the 10th anniversary of the *Chronicle*, it deems fit to call attention to the focal point of *Lithuania* issue no. 1: the turbulence of 1972 in Lithuania. It was then that organized action by the faithful in Lithuania surfaced in the form of a memorandum addressed to the United Nations. It was signed by over 17,000 Catholics appealing for religious freedom. The first issue of the *Chronicle*, inspired by the show-case trials of priests charged with catechizing youth, appeared in March 1972. The tension of that year exploded with the self-immolation of Romas Kalanta in May 1972. His fatal protest to Soviet occupation touched off riots in the city of Kaunas.

The title page of *Lithuania* no. 1 is decorated with a picture of a mounted knight (the national emblem symbolic of Lithuanian sovereignty) and Our Lady of Vilnius.

A chapter entitled "The Balts" from Nobel laureate Czeslaw Milosz's *The Captive Mind* and an excerpt from Andre Martin's *Lithuania — Land of Faith and Crosses* are carried in this issue.

Of special interest is the section on the *Chronicle of the Catholic Church in Lithuania*. The publishers of *Lithuania*

describe the format of this journal with admiration, noting that it has withstood intensive KGB attempts to squash its existence. Fifty consecutive issues of the *Chronicle* have nevertheless reached the West thus far.

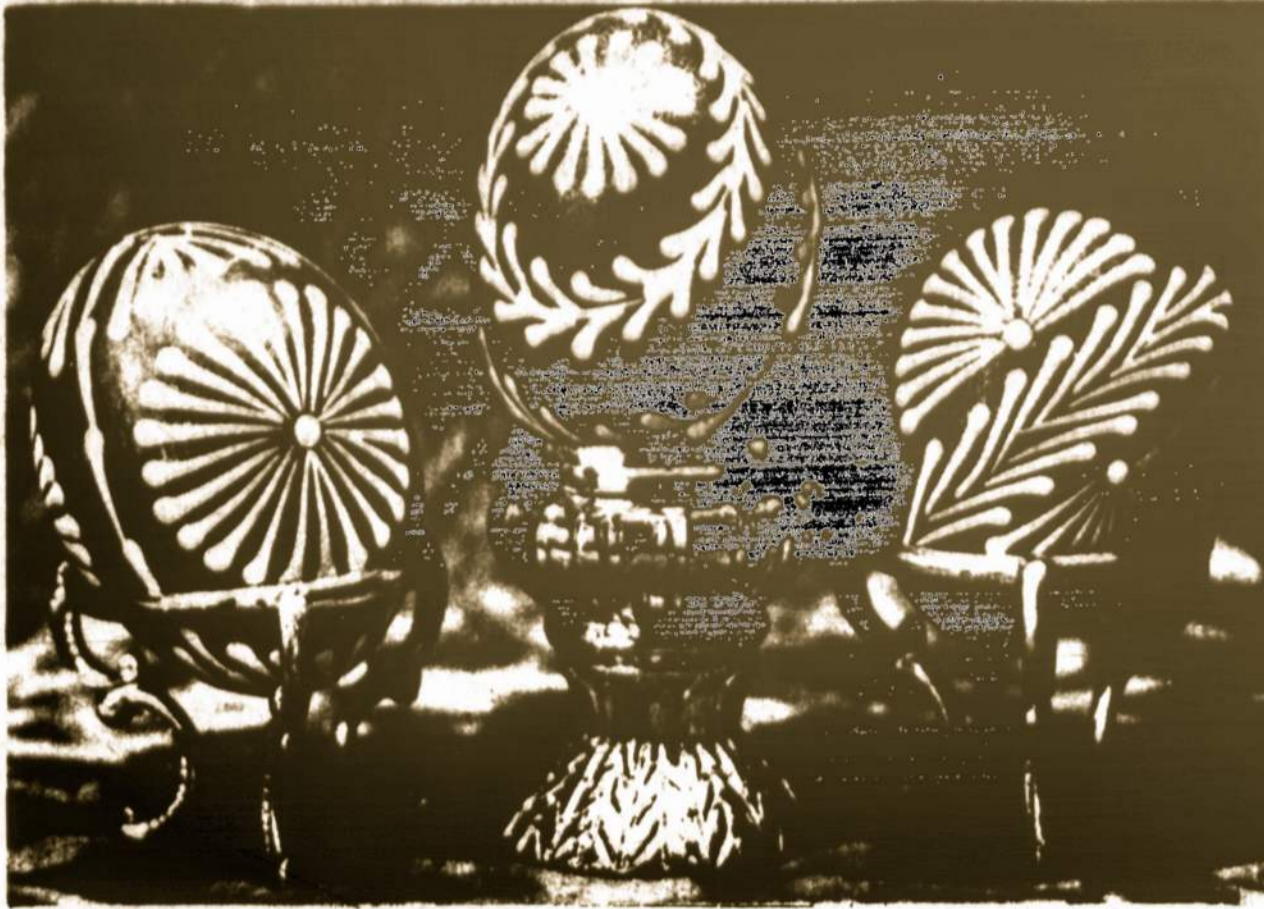
"The Captive Church" sheds light on the persecution of Lithuanian clergy through the years, especially the deportation of bishops and priests in 1941.

The rise of the democratic movement in Lithuania is highlighted in the article "Principles of spiritual opposition and the general program." It defines the program of the Lithuanian National People's Front proclaimed in June 1974.

The final two sections in *Lithuania* again document religious persecution in Lithuania. "Land of Crosses" chronicles the destruction of Crosses and church closings in Vilnius. It also provides a concise history of the Hill of Crosses in Lithuania along with background on the fight for the Klaipeda church, confiscated from the faithful by the Soviet government in 1961.

"The Condition of the Catholic seminaries in the Soviet Union" draws comparisons between the problems facing the only two remaining Catholic seminaries — in Vilnius, Lithuania and Riga, Latvia, in tsarist times and under Soviet occupation. The publishers note that the conclusion to the article will appear in issue no. 2 of *Lithuania*.

"Mother Mary, who from Czestachowa defends one country and shines on the other from the Gates of Dawn (a religious shrine in Vilnius, Lithuania), allows them to believe, that a dawn of freedom will rise by the Nemunas (a river in Lithuania) as it did last August by the Vistula", conclude the publishers of *Lithuania*, clearly referring to the blossoming of the Solidarity free-trade movement in August 1980 in Gdansk.

Easter Eggs — "Margučiai". Photo by R. Kisielius

TIME TO BRING LITHUANIA'S CASE TO THE UNITED NATIONS.

Does the case of the Baltic States belong on the agenda of the General Assembly of the United Nations? More and more voices in the U.S. answer this question in the affirmative. One of the recent suggestions to this effect has been made by Ed Fredericks, former Foreign Service Political Officer for United Nations affairs in the State Department and currently State Senator in Michigan.

Writing in *Human Events* (Nov. 7, 1981) Mr. Fredericks voices justified indignation about the abuse of the Puerto Rican issue in the U.N. by the Soviets and their satellites. Although the U.N. General Assembly has removed Puerto Rico from the world organization's list of "colonial territories" back in 1953, the U.N. Decolonization Committee has approved a resolution recommending that the General Assembly debate the issue in 1982. Mr. Fredericks writes:

"What should the United States do? It is time to bring up the Czechoslovakias, the Afghanistans, and Angolas. But probably the best immediate parallel is the Baltic States of Estonia, Latvia and Lithuania. They are part of the Soviet Union. If the Soviets push independence for Puerto Rico as hard as they do, it is only proper that the Baltics become a topic of discussion as well".

Mr. Fredericks reminds that in 1920 Russia acknowledged the independence of the Baltic States "forever". Then came the "Russo-German non-aggression pact of 1939, which handed the Baltics to the Soviet Union, which in turn simply moved in to take over in 1940. (Neither of the two powers possessed the Baltics to give it to the other. Hitler is gone, but not his gift of the Baltics to the Soviet Union)." Acting U.S. Secretary of State Sumner Welles, he writes, "deplored the process by which 'the political independence and political integrity' of the Baltics were 'deliberately annihilated' by their powerful neighbor. But in subsequent wartime agreements, the U.S. paid little attention, as did the rest of the world".

Mr. Fredericks' call for a U.N. debate of the issue of Baltic self-determination is to be welcomed. But is it true that the Baltic States represent the "best immediate parallel" to Puerto Rico? Lithuania, Latvia and Estonia are states whose independence has been temporarily suspended by the Soviet Union; Puerto Rico has never been independent. Besides, the Puerto Ricans today enjoy a self-governing status, elect their own officials, and have voted in a referendum to form a "free association" with the United States. The Baltic people under

Soviet rule have been denied any opportunity to vote freely or to express their political will.

Furthermore, should the issue of Baltic self-determination be placed on the U.N. agenda simply as a counter-move to the Soviet misbehavior concerning Puerto Rico? The World Organization should have long ago discussed the illegal incorporation of Lithuania, Latvia and Estonia into the USSR, because by this action Moscow has violated the U.N. charter, which condemns such aggression against independent States. There are sufficient moral, legal and practical reasons to raise the Baltic question in the United Nations.

OBITUARIES

Peter Savakinas

Peter Savakinas, 2740 Quaint St., Secane, Pa., died March 11 in the Taylor Hospital, Ridley Park.

Born in Jenkins Township, son of the late Martin and Mary Palonis Savakinas, he was a resident of Secane the past 40 years. He was employed at the Fox Transportation Co., retiring five years ago. He was a member of Our Lady of Fatima Church, Secane.

Surviving are wife, the former Arletta Reynolds; son Donald, San Diego, Calif.; daughter, Mrs. Elaine Lagley, Washington, D.C.; three grandchildren; sisters, Mrs. Evelyn Bulger, Sebastapol; Ann Savakinas, San Diego, Calif.; Mrs. John Surma, Mrs. Frances Kufta, both of Port Griffith; brothers, Rev. John Savakinas MIC, Derrian, Ill.; Albert, Sebastapol; Edwin Ambrose, Mineola, N.Y.

Buried March 15 with a Mass of Christian Burial in St. Casimir's Church, Pittston. Interment in Vestal Hills Memorial Park, Einghamton, N.Y.

Eva Morris

Mrs. Eva Morris, 12 Millard Ave., Binghamton, N.Y., widow of the late Adam Morris, died March 13 morning at Rivermede Manor, Binghamton.

Born in Lithuania, daughter of the late Mr. and Mrs. Victor Rameika, deceased, formerly resided in Port Griffith before moving to New York, about 40 years ago.

Mrs. Morris was a member of St. Casimir's Church, Pittston, and the Christian Mothers Altar and Rosary Society.

Survivors include: son, Joseph; nine grandchildren; two great-grandchildren; daughter, Marcella, died in 1979.

Buried March 16 with a Mass of Christian Burial in St. Casimir's Church. Interment in the parish cemetery.

Mrs. E. Morris was a member of LCA Lodge 183, Pittston, Pa.

RUSSIFICATION IN LITHUANIA

... The russification of Lithuania is most intensive in the country's eastern regions — Salcininkai, Vilnius, Svenčionys, Ignalina, Zarasai, etc. Russian-language schools have been established in the western border areas of Belorussia for those speaking Lithuanian, Belorussian and Polish languages. Russian-language schools are also being opened in the eastern areas of Lithuania for people speaking Belorussian and Polish. The non-Russian Soviet citizens who graduate from Soviet schools are supposed to become Russians. People using local Belorussian or Polish dialects in the Vilnius area or in Western Belorussia do not have a strong national consciousness and are distinguished from the Russians only by their Catholic religion — therefore it is the function of the schools to transform them into Russians, which frequently happens in reality... The entire eastern portion of Belorussia, where some 30,000 Lithuanians live, does not have a single Lithuanian school! Moscow's aims are obvious: to russify the Western areas of Belorussia

and to penetrate Lithuania's eastern regions. The danger of russification in Lithuania is also grave because after World War II the Kaliningrad region was established west of Lithuania; more than one-half of a million Russians were settled there... There are many schools in Lithuania, where a very small number of Russian-speaking students... have separate classes at their disposal... When Lithuanians in Belorussia ask for Lithuanian schools, they are told that 'we shall not open schools for a handful of students'. This despite the fact that petitions for Lithuanian schools were signed... by several hundred people. Why then Russian schools or, at least, Russian classes, are being established in Lithuania for a 'handful of students'. Why this violation of the new Brezhnev Constitution, which guarantees to all Soviet citizens an equal treatment before the law and the right to study in their native language?"

(Aušra, The Dawn, No. 25, December 1980)

— Heart Attacks precipitated by strenuous physical activity such as snow shoveling can be avoided, says an editorial in a recent issue of the Journal of the American Medical Association:

Heart patients may simply avoid strenuous physical activity to which they were not conditioned by long-term training. And everyone can get into better physical condition by progressive training and gradual adjustment to physical stress, so that the need to push a stalled auto need not result in death.

Sudden deaths in connection with sporting activities or regular daily routine are rare, the editorial points out. Most who die during the following stressful physical activity had serious heart trouble that they already knew of, or that could have been diagnosed by periodic checkups.

Sauna baths can be dangerous to your health, if you have a weak heart. In one study, 67 individuals died following saunas. Pushing a car and shoveling snow frequently are blamed for sudden deaths.

(Fraternal Monitor)

The Taurus Club of Luzerne County held its 56th annual installation of officers dinner-dance at Madey's Restaurant, Nanticoke. Officers are seated, from left, Leonard J. Fallis, recording secretary; Paul Petrowski, president; William Bon-savage, immediate past president; and Joseph Sukalowski, treasurer. Standing, Dan Stadulis, public relations officer; Michael Sendrick, vicepresident; John W. Timalonis, financial secretary; Leo T. Petrowski, Sr., and Herb Wooten, directors, and Ted Allen, sergeant-at-arms. Absent were Frank Nadwodny, director, and Atty. Thomas E. Mack, parliamentarian.

WYOMING KLONIO ŽINIOS

REV. SIMKONIS WILL CELEBRATE THE GOLDEN JUBILEE OF HIS ORDINATION

Rev. Victor A. Simkonis, pastor emeritus of St. Ann's Church, Luzerne, Pa., will observe the Golden Jubilee of his ordination to the priesthood on May 21, 1982.

Father Simkonis was born in Sugar Notch on May 1, 1906, the son of Ambrose and Mary Slankauskas Simkonis. He attended the public school in Sugar Notch for his elementary education and graduated from St. Mary's High School in Wilkes-Barre. After receiving his bachelor's degree from Mount Saint Mary's College in Emmitsburg, Maryland, Father Simkonis attended St. Vincent's Seminary in Latrobe, Pennsylvania, and was ordained to the priesthood on May 21, 1932, in St. Peter's Cathedral, Scranton, Pa., by the late Bishop, Most Rev. Thomas C. O'Reilly.

On June 1, 1932, Father Simkonis was appointed assistant pastor of St. Casimir's Church in Pittston, Pa., and remained there until September 30, 1933, when he was named pastor of St. Mary's Church in Wanamie and St. Joseph's Mission in the Hanover section of Nanticoke, Pa. For nearly 20 years he was tireless in his endeavors to improve the parish and mission both spiritually and materially. During this period extensive improvements were completed in both churches.

Father Simkonis was appointed pastor of St. Ann's Church in Luzerne, Pa., on May 20, 1953. Here he again plunged into his work with the same zeal and fervor and in a very short time liquidated an existing parish debt and began making plans to build a new church. Groundbreaking took place on April 29, 1959 and on October 16, 1960 the completed church was dedicated by the late Bishop, Most Rev. Jerome D. Hannan. On October 16, 1967, exactly seven years after the

Rev. Fr. Victor A. Simkonis

church was dedicated, the final payment on the parish debt was made. The total cost of construction was \$375,000.

On August 29, 1978, after more than 25 years of service to St. Ann's Church, Father Simkonis was named pastor emeritus by Most Rev. J. Carroll McCormick, Bishop of Scranton, and took up

residence at Villa St. Joseph in Dunmore. Presently he is residing at Little Flower Manor in Wilkes Barre, Pa.

Members of Father Simkonis' family are his brother, Francis, Hanover section of Nanticoke; Mrs. Isabelle Hodick, Lewiston, New York; and Mrs. Anne Gerosky, Wyoming, Pa. He also has a number of nieces and nephews.

A Mass of Thanksgiving will be offered in St. Ann's Church, Luzerne, on Sunday, May 30, 1982, at 10:30 a.m. Since Father Simkonis' health will not allow him, the celebrant of the Mass will be his nephew, Rev. Paul F. Gerosky, assistant pastor of St. Mary's Church in Wilkes-Barre, Pa.

Father V. Simkonis is a member of LCA Lodge 1, Kingston; his sister, Mrs. Anne Gerosky, is a member of Lodge 7, Pittston.

Pictured above are 8 members of the teen-age group dancing the "Kalvelis", the Young Smithy

YOUNG LITHUANIAN DANCERS

The Lithuanian Folkdance Group, Saulės Spinduliai, Sunbeams, has gone a long way since its formation in October of

1981. Gathered at St. Joseph's Church Hall on North Main Avenue, the children received a basic training from Patti Jasuta of the Scranton Dance Studio.

In December a group of 20 danced and sang in Lithuanian at the Everhart Museum in Nay Aug Park during the Lithuanian ethnic festival, and again at Marywood College in February during Global Awareness Week. They are scheduled to appear at St. Mary's Villa Nursing Home, April 18th to entertain the aged guests living there.

Besides performing Lithuanian folkdances the group, under the direction of Sister Virginia Marie Vytell CJC of St. Mary's Villa, studies the Lithuanian language in order to learn to sing Lithuanian folksongs. As part of the organization of the Knights of Lithuania, Council 74, the Sunbeams are a welcome addition to the active association formed to retain the language and culture of an ancient ethnic group, and to help promote a long desired freedom from Communist domination.

BRIDGES — a monthly newsletter in the English language, published by the Lithuanian American Community, is geared for those Lithuanians, who do not understand Lithuanian but are interested in Lithuanian culture. The newsletter is published monthly and the subscription rate is 5 dol. per year. The readers of Garsas are urged to recommend it to the Lithuanians in their communities to subscribe it for their children, who are interested in their heritage. Write to: Bridges, 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207.

Stefania Auskalis Honored On Her 94th Birthday

Stefania Auskalis, Anthracite Apartments oldest resident, a member of St. Casimir's Church, Pittston, Pa., was honored recently by the residents of Anthracite Apartments on the occasion of her 94th birthday. She received a congratulatory message from President and Mrs. Regan. Pictured in the top photo with Mrs. Auskalis are some other residents of the apartment who celebrated February birthdays. Seated, from left, Harriet Cawley, Terrace O'Brien, Mrs. Auskalis, Anthony Schevets and Helen Hayes. Standing, Bill Walker, Rev. Peter Alisauskas, Sophie Galavitz, Donna Lewis, apartment manager, Ray Musto and Charles Bastis. In the bottom photo Mrs. Auskalis is pictured receiving congratulations from Ray Musto as Sophie Galavitz, Rev. Peter Alisauskas and Donna Lewis look on.

LIVING STATIONS AT ST. CASIMIR'S

The regular monthly meeting of the Christian Mothers Altar and Rosary Society of St. Casimir's Church, Pittston was held recently with Helen Nagy presiding. Plans for the annual spring car party scheduled for Sunday, March 21 at 3 p.m. in the church hall were discussed.

Chairlady Mary Waiknis, assisted by Marian Tribendis and Marian Chepalis announced the following committees: Tickets, Mary Sites, Mary Katkowski, Catherine Lipp.

Tallys, Anna Zarzecki; table prizes, Ann Rose; special awards, Marian Tribendis, Marian Chepalis; door prizes, Helen Senuick, Agatha Abromavage; good baskets, Jule Keder, Frances Mercincavage; floor, Eleanor Sakalauskas, Margaret Wishneski.

Reception, Rosalie Kizis, Anna

Walatkas; kitchen, Evelyn Bulger, Mary Gillis, Mary Burdette, Nell Schmidt, Frances Chapin, Mae Loudon; waitresses, Jule Keder, Frances Mercincavage, Marie Lauck, Helen Drew, Ruth Rinkavage, Agnes Kay, Rosalie Kizis, Gen Bartashunas, Stella Tuinylas, Judy Legg.

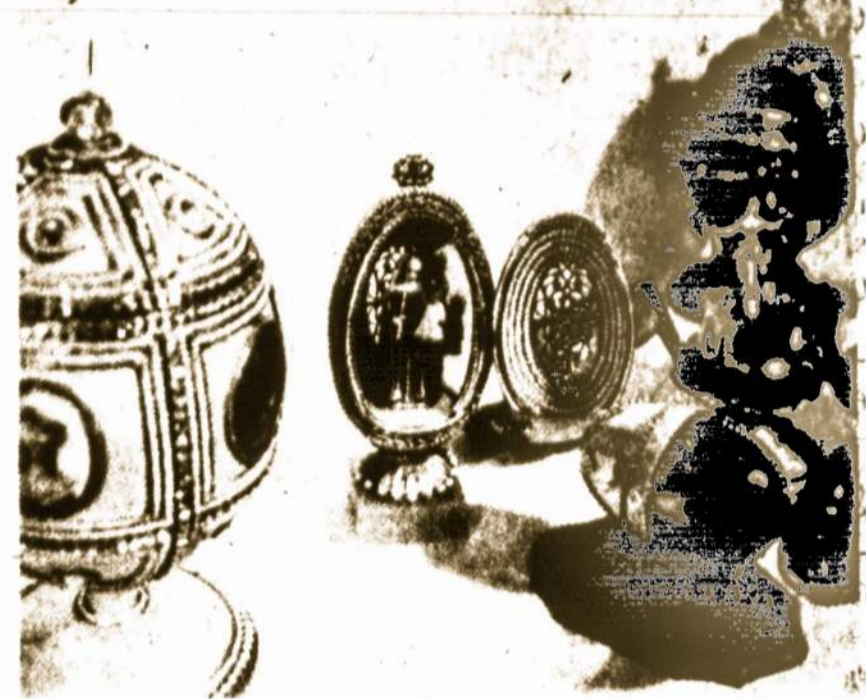
Co-chairladies Ann Gerosky and Helen Nagy will conduct the 50-50 drawing. They will be

assisted by Gen Bartashunas, Agnes Kay, Romaine Ambrozaitis and Frances Petkovyat.

Tickets may be obtained from any member of the society or at the door.

February 28 at 8 p.m. the students of St. Aloysius School, Wilkes-Barre, made a return visit to St. Casimir's to portray the "Living Stations." It was a beautiful Lenten presentation.

After the business meeting, refreshments were served by Band 1.

Gallery of Arts, 381 N. Main St., Pittston, will feature a religious art and Easter egg exhibit from March 20 thru April 18. The exhibit will be open to the public on weekends from 2 to 5 p.m., and every day of the Holy Week, 2-5 p.m., except the weekend of March 27-28. On display will be religious paintings, lithographs, sculptures of crucifixes and old orthodox icons, as well as an extensive collection of Easter eggs with ethnic design and Faberge-type jeweled eggs. Religious art is featured by the Gallery as a public service on the occasion of the Lenten and Easter season. There is no admission charge.

"Garse" galima įsigyti šias knygas (Lietuvių ir anglų kalbomis)

Lithuanian Cookery, paruošė Izabelė Sinkevičiūtė. 316 puslapių, didelio formato. Kaina \$8.00

Amerikos Lietuvių Taryba, parašė Leonardas Šimutis. Kaina 3.00

Lietuvių — Anglų Kalbų Žodynas, paruošė B. Piesarskis ir B. Svecevičius. 512 psl., apie 27,000 žodžių. Kaina \$8.00

Anglų — Lietuvių Kalbų Žodynas, paruošė V. Baravykas. Apie 30,000 žodžių ir posakių Kaina \$8.00

Lietuvių kalbos vadovas (Introduction to Modern Lithuanian) Paruošė kalbininkai Leonardas Dambriūnas, Antanas Klimas ir William R. Schmalsteig. Kaina \$10.00

Popular Lithuanian Recipes, lietuviškų valgių mėgėjams Juzės Daužvardienės angļu kalba paruošta knyga. Kaina \$4.00

Vytautas The Great, kan J.B. Končiaus anglų kalbai parašyta istorinė knyga. Kaina \$2.00

Lithuanian Self-Taught, M. Variakojytės - Inkenienės paruoštas rankvedis, prisilaikant Marlborough's sistemos. Kaina \$3.50

Vidudienio Sodai, Bernardo Brazdžionio eilėraščiai. Už šį poezijos rinkinį autorius laimėjo 1958-59 metų kultūros žurnalo "Aidų" literatūros premiją. Viršelio aplanką piešė dail Telesforas Valius. Kaina \$4.00

Amerikos Lietuvių Vardynas, Jungtinių Amerikos Valstybių žinomesnių lietuvių biografinės žinios, su prof. Kazio Pakšto įvadu. 240 psl., kietais viršeliais. Kaina \$4.00

The Forty Years of Darkness, by Juozas Vaišnoras, translated by Joseph Boley. Suppression of the Lithuanian Press and how it was regained. Price ... \$2.00

Lithuanians in America, Dr. Antanas Kučas; translated by Joseph Boley \$6.00

The Brothers Domeika, a novel, Liudas Dovydėnas; translated by Milton Stark \$6.00

Day of Shame, the truth about the murderous happenings aboard the Cutter Vigilant, during the Russian-American confrontation at Martha's Vineyard. The tragedy of Simas Kudirka, by Algis Rukšėnas \$9.00

Teismas Biržely, dokumentuotai aprašoma Nijolės Sadūnaitės teismas ir kaltinimas. Parašė Jurgis Gliauda. Kaina \$2.00

Simas (The story of Seaman Simas Kudirka), by Jurgis Gliauda. Translated from Lithuanian by Kęstutis Čižūnas and J. Žemkalnis \$5.00

"Garso" Administracija

P.O. Box 32 (71-73 So. Washington Str.) Wilkes-Barre, Pa. 18703

LITHUANIANS MARK INDEPENDENCE DAY

Scranton — Lithuanian Catholics in the diocese observed Independence Day on Tuesday: February 16, when Casimir Yanish and Marie Laske together with Father George Stalavicz, pastor of St. Mary's, Our Lady of Vilna Parish, Eynon, presided at a flag-raising ceremony commemorating the occasion at Northeastern Bank Plaza.

In a statement issued by Vice President Yanish, the Knights of Lithuania Council No. 74 asserted:

"We raise this flag of Lithuania for our non-Lithuanian friends to see and to know that Lithuanians have their own proper identity and that they want this God-given identity restored to them.

"We raise this flag to protest against Soviet oppression of our countrymen and to keep alive in the hearts of Lithuanians throughout the world the hope that our freedom will again be restored.

"Finally," Chairman Yanish concluded, "this year brings to us all a sober sense of personal obligations to defend and preserve with all our might, these inalienable rights and responsibilities Christ declared to be inherent in every human being.

"Aware that the Kremlin violently opposes the whole of Christian philosophy, we can only pray that our defense of this most precious heritage be so strong that all people throughout the world may soon have both the right and desire to enjoy peace on earth among men of good will."

LCA MEMBER'S DEATHS

Ona Algiminas — Lodge 48 — 2457 W. 46th St., Chicago, Ill. Died: February 5, 1982. Buried: February 8, 1982 St. Casimir's Cemetery, Chicago, Ill.

Mrs. Eva Morris — Lodge 183 — 400 Monroe Dr., Centerport, N.Y. 11721. Died: March 13, 1982. Buried: March 16, 1982 St. Casimir's Cemetery, Pittston, Pa.

Mary Buivid (Boyden) — Lodge 141 — 77 Webster Street, Brockton, Mass. 02402. Died: February 8, 1982.

Rose Grigas (Rožė Grigienė) — Lodge 98 — 33 Colton Street, Worcester, Mass. 01610. Died: February 5, 1982. Buried: February 8, 1982 St. John's Cemetery, Worcester, Mass.

Antonia Urbus (Antanina Urbienė) — Lodge 58 — 1613 Cherry Street, Baltimore, Md., 21226. Died: March 3, 1982. Buried: March 8, 1982 Holy Cross Cemetery, Brooklyn, N.Y.